

5/10/11

การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2547-2551

นายสุจินต์ ดวงดี

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

**An Analysis of the Thailand Post Company Limited Financial Statement
B.E 2547-2551**

Mr. Sujin Duangdee

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University
2010**

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
พ.ศ. 2547-2551
ชื่อและนามสกุล นายสุจินต์ ควงดี
แขนงวิชา บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยานี ภาคอึด

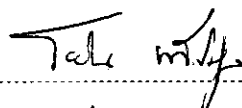
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2553

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

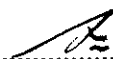
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยานี ภาคอึด)

กรรมการ

(อาจารย์โยชิน ทวักติกุล)

(รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2547-2551
ผู้ศึกษา นายสุจินต์ ดวงดี รหัสนักศึกษา 2513000337 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยาณี ภาคธัต **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2547 - 2551 ในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของบริษัทฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบฐานะทางการเงิน ด้านสภาพคล่องทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไรและความเสี่ยงทางการเงิน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจไปรษณีย์

ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลงบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2547 - 2551 ประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน มาทำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินเฉพาะอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร และความเสี่ยงทางการเงิน จากนั้นอ่านความหมายของผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณและวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ รวมทั้ง สรุป อภิปรายผล ค้นหาและประเมินความเสี่ยงทางการเงินและความเห็นพร้อมข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งบการเงินในครั้งนี้

จากการศึกษาพบว่าบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี และมีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง และความสามารถในการทำกำไรก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันแต่ปรับขึ้นไม่มากนัก กล่าวคือ อัตรากำไรสุทธิในปี 2547 เท่ากับร้อยละ 1.97 และในปี 2551 ปรับขึ้นเป็นร้อยละ 6.29 แต่ในด้านอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้ รวมทั้งการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือมีแนวโน้มลดลง สำหรับต้นทุนจากการขายและการให้บริการมีมูลค่าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยส่วนใหญ่เป็นต้นทุนคงที่ ซึ่งอาจจะมีผลทำให้สัดส่วนกำไรที่บริษัทฯ จะได้รับในอนาคตลดลง นอกจากนี้สินค้าคงเหลือของบริษัทฯ ก็เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามนโยบายการเร่งหารายได้ให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย สำหรับความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ที่ค้นพบจากการวิเคราะห์งบการเงินในครั้งนี้ ได้แก่ ความเสี่ยงจากผลประกอบการอาจไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งสาเหตุที่สำคัญเกิดจาก สภาวะเศรษฐกิจ การเมือง และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและขนส่งที่เข้ามาทดแทนธุรกิจไปรษณีย์แบบเดิม

คำสำคัญ วิเคราะห์งบการเงิน อัตราส่วนทางการเงิน ไปรษณีย์ไทย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดีด้วยความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ทั้งนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี ภาควิชา ทัศนศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางในการศึกษาและให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าของการศึกษฉบับนี้ด้วยดีเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์โยธิน ทวีกิตติกุล กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ให้ข้อคิดเห็นและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษฉบับนี้ ทำให้การศึกษครั้งนี้มีความเรียบร้อยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และเจ้าหน้าที่ผู้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ และขอบพระคุณผู้เขียนเอกสารที่ได้เอื้อนามในงานศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้งานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี และเพื่อน ๆ ที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด

สุจินต์ ควงดี

พฤศจิกายน 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
วิธีการดำเนินการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 ประวัติบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	5
ประวัติความเป็นมา	5
โครงสร้างบริษัท	6
สภาพแวดล้อมของบริษัท	7
บทที่ 3 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิด	10
ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	12
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	20
บทที่ 4 วิธีการศึกษา	24
บทที่ 5 ผลการศึกษา	25
ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงิน	25
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร	30
ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
สรุป	41
อภิปรายผล	43
ข้อเสนอแนะ	45
บรรณานุกรม	46
ภาคผนวก	49
ก งบดุล	51
ข งบกำไรขาดทุน	55
ค งบกระแสเงินสด	57
ประวัติผู้ศึกษา	60

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 5.1 แสดงอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้น	25
ตารางที่ 5.2 แสดงอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะยาว	28
ตารางที่ 5.3 แสดงอัตราส่วนกำไรสุทธิและอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม	30
ตารางที่ 5.4 แสดงอัตรากำไรสุทธิและของสินทรัพย์รวม และของลูกหนี้	33
ตารางที่ 5.5 แสดงส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือและระยะเวลาการขายสินค้า	35
ตารางที่ 5.6 แสดงอัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขาย และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหารต่อยอดขาย	36

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	6
ภาพที่ 3.1 ความเสี่ยงทางการเงิน	19
ภาพที่ 5.1 กราฟอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้น	26
ภาพที่ 5.2 กราฟอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะยาว	28
ภาพที่ 5.3 กราฟอัตรากำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม	31
ภาพที่ 5.4 กราฟเปรียบเทียบรายได้จากการขายและให้บริการกับกำไรสุทธิ	32
ภาพที่ 5.5 กราฟอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และของลูกหนี้	33
ภาพที่ 5.6 กราฟอัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขาย และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหารต่อยอดขาย	37

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) ดำเนินธุรกิจให้บริการด้านไปรษณีย์และธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยรายได้หลักมาจากบริการไปรษณีย์พื้นฐาน ได้แก่ จดหมาย ไปรษณีย์บัตร สิ่งตีพิมพ์ พัสดุไปรษณีย์ และค่าธรรมเนียมขนานดิ เป็นต้น ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ก่อนการแปลงสภาพการสื่อสารแห่งประเทศไทย กิจการไปรษณีย์มีผลการดำเนินงานเป็นขาดทุนมาโดยตลอด รวมทั้งภายหลังการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดแล้วในช่วงตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม - 31 ธันวาคม 2546 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ยังประสบผลขาดทุนสูงถึง 168.41 ล้านบาท ทั้งนี้ สาเหตุมาจากปัจจัยหลัก 3 ส่วน ได้แก่ 1) การจัดโครงสร้างและการบริหารจัดการตลอดจนวัฒนธรรมขององค์กรยังคงอ้างอิงตามแบบอย่างธรรมเนียมปฏิบัติในรูปแบบระบบราชการ การดำเนินงานจึงไม่คล่องตัวเท่าที่ควร และ 2) ดำเนินเฉพาะธุรกิจไปรษณีย์พื้นฐาน โดยรัฐเป็นผู้อนุมัติอัตราค่าใช้บริการซึ่งกำหนดไว้ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเป็นบริการที่รัฐมีหน้าต้องจัดหาให้ประชาชนได้ใช้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้มีหลายบริการจัดเป็นบริการเพื่อสังคมจึงถูกควบคุมหรือจำกัดอัตราค่าบริการเป็นกรณีพิเศษ 3) รายจ่ายจากการดำเนินงานมีมูลค่าสูงและปรับเพิ่มขึ้นทุกปี โดยต้นทุนหลักได้แก่รายจ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ซึ่งเป็นต้นทุนคงที่ยากต่อการปรับลด ทั้งนี้ เพราะบริการไปรษณีย์เป็นบริการที่มีลักษณะพิเศษจำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่

ภายหลังจากการแปลงสภาพ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรและปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นเชิงพาณิชย์มากขึ้น มีการพัฒนาโครงข่ายและระบบงานต่าง ๆ อาทิ โครงการพัฒนาระบบเครือข่ายไปรษณีย์ Online การก่อสร้างศูนย์ไปรษณีย์เพื่อรองรับการขยายตัวของปริมาณงาน โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารแผนงานจัดหาระบบวางแผนทรัพยากรขององค์กร(ERP) โครงการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้ผ่านระบบเครือข่ายไร้สาย รวมถึงได้ขยายธุรกิจไปยังบริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจไปรษณีย์ อาทิ การรับส่งสิ่งของขนาดใหญ่ บริการเมสเซนเจอร์โพสต์ การจำหน่ายสินค้าทั้งผลิตภัณฑ์ OTOP สินค้าจากผู้ประกอบการ SMEs และสินค้าในท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นต้น ตลอดจนการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน การให้บริการ การพัฒนาและควบคุมค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร มีการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์และแผนธุรกิจที่ชัดเจนมุ่งเน้นที่จะนำพาองค์กรให้

สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งนี้ จากการปรับเปลี่ยนและพัฒนาดังกล่าวทำให้บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีผลประกอบการเป็นกำไรมาตลอดเริ่มจากปี 2547 มีกำไรสุทธิทางบัญชีก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้นิติบุคคลจำนวน 229.20 ล้านบาท และในปี 2550 บริษัทฯ มีกำไรสุทธิทางบัญชีก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดในรอบระยะเวลา 5 ปี (2547-2551) โดยสูงถึง 2,811.70 ล้านบาท สำหรับปี 2551 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 17,129.08 ล้านบาท มีหนี้สินรวม 4,867.28 ล้านบาท และมีกำไรสุทธิทางบัญชีก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้นิติบุคคล จำนวน 1,541.86 ล้านบาท

ปัจจุบันระบบเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดบริการใหม่ ๆ มาทดแทนบริการของธุรกิจไปรษณีย์ ส่งผลให้พฤติกรรมการใช้บริการไปรษณีย์เปลี่ยนแปลงไปจากการฝากส่งระหว่างบุคคล (Customer to Customer) หรือระหว่างธุรกิจ (Business to Business) มาเป็นการใช้บริการระหว่างธุรกิจและบุคคล (B to C or C to B) มากยิ่งขึ้น โดยลูกค้าของธุรกิจไปรษณีย์ในปัจจุบันเป็นผู้ใช้บริการในปริมาณมาก จึงส่งผลให้ลูกค้ามีอำนาจในการต่อรองสูงขึ้น มีความต้องการบริการไปรษณีย์ที่หลากหลายและมีคุณภาพดีในระดับราคาที่เหมาะสม นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าของระบบการสื่อสารและสารสนเทศที่สามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างหลากหลายและครบวงจรมากกว่า ได้แก่ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์แบบพกพา (มือถือ) ซึ่งก้าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตคนยุคปัจจุบัน การติดต่อสื่อสารเหล่านั้นทำให้เกิดการแบ่งปันข้อมูลช่วยย่อโลกที่เคยกว้างใหญ่ให้เล็กลง ส่งผลต่อการสื่อสารในรูปแบบเดิมของธุรกิจไปรษณีย์ อาทิ จดหมาย ธนาคัตติ และพัสดุไปรษณีย์ถูกลดบทบาทลงและอาจจะต้องยุติการให้บริการและสูญหายไปเช่นเดียวกับบริการโทรเลข

จากสภาพแวดล้อมภายในที่มีการปรับปรุงพัฒนาระบบงานตามแผนกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งสถานการณ์การแข่งขันที่ค่อนข้างชัดเจนและรุนแรงมากขึ้น ตามการพัฒนาด้านเทคโนโลยี สภาพความผันผวนทางเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระดับโลก สภาพปัญหาทางการเงินเมือง พฤติกรรมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาดังที่ได้กล่าวข้างต้น ล้วนมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการทรัพยากรด้านต่าง ๆ และผลการดำเนินงานของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในระยะเริ่มต้นของการดำเนินงานภายหลังการแปลงสภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 - 2551 เพื่อทราบฐานะทางการเงิน โดยเฉพาะด้านสภาพคล่องทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไรและความเสี่ยงทางการเงิน ที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจไปรษณีย์ และเพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเงิน (ถ้ามี) เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารภายในและผู้บริหารธุรกิจต่าง ๆ ในการกำหนดกลยุทธ์ของธุรกิจต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 2.1 วิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
- 2.2 วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
- 2.3 วิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มีขอบเขต ดังนี้

3.1 ศึกษางบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เฉพาะช่วงเวลาหลังการแปลงสภาพ พ.ศ. 2547 - 2551

3.2 งบการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และ งบกระแสเงินสดของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ประจำปี พ.ศ. 2547 - 2551

3.3 อัตราส่วนทางการเงินที่ทำการวิเคราะห์เฉพาะ

- 3.3.1 อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน
- 3.3.2 อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร
- 3.3.3 ความเสี่ยงทางการเงิน

4. วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2547 - 2551 ในครั้งนี้ประกอบด้วยลำดับขั้นตอนงาน ดังนี้

4.1 รวบรวมข้อมูลและศึกษาลักษณะธุรกิจ ตลอดจนกระบวนการทางบัญชีของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

4.2 รวบรวมข้อมูลงบการเงินจากรายงานประจำปีของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2547 - 2551 ซึ่งประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด

4.3 จัดรูปแบบข้อมูลและปรับข้อมูลให้เป็นฐานเดียวกัน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบได้

- 4.4 วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน
 - 4.4.1 อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน
 - 4.4.2 อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร
 - 4.4.3 อัตราส่วนความเสี่ยงทางการเงิน
- 4.5 สรุปผลการวิเคราะห์

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้คาดว่าจะให้ประโยชน์ ดังนี้

- 5.1 ผู้บริหารระดับสูงสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ของธุรกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงการจัด โครงสร้างและการใช้เงินทุน สำหรับสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน
- 5.2 ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่มีความสนใจจะศึกษาทิศทางگردำเนินงานธุรกิจไปรษณีย์ซึ่งเป็นบริการพื้นฐานของประเทศในอนาคต
- 5.3 เป็นแนวทางสำหรับภาครัฐนำไปพัฒนาและสนับสนุนธุรกิจไปรษณีย์แห่งชาติให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ประกอบการและผู้ใช้บริการ

บทที่ 2

ประวัติบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

1. ประวัติความเป็นมา

ธุรกิจ ไปรษณีย์ไทยเปิดให้บริการครั้งแรกในรัชสมัยของราชการที่ 5 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2426 โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแต่งตั้งให้ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์กรมหลวงภาณุพันธุวงศ์วรเดช ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการกรมไปรษณีย์พระองค์แรก มีที่ทำการตั้งอยู่ ณ ตึกใหญ่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาตอนปากคลอง โอง่าง ด้านทิศเหนือ (ปัจจุบันถูกรื้อเพื่อใช้ที่สร้างสะพานคู่ขนานกับสะพานพุทธ) ที่ทำการแห่งแรกนี้ใช้เป็นที่ทำการไปรษณีย์สำหรับจังหวัดพระนคร ด้วยเรียกว่า “ไปรษณียาคาร”

ปี พ.ศ. 2441 ได้รวมเป็นหน่วยราชการเดียวกันกับกรมโทรเลข เพื่อความสะดวกแก่การดำเนินงาน เนื่องจากเป็นงานด้านสื่อสารเช่นเดียวกัน เรียกว่า “กรมไปรษณีย์โทรเลข” และได้ย้ายไปดำเนินงาน ณ “ที่ทำการไปรษณีย์กลาง” บนถนนเจริญกรุง เขตบางรัก

เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2520 ได้มีการจัดตั้ง “การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.)” ตามพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 โดยรับมอบกิจการด้านปฏิบัติการทั้งหมด รวมถึงการให้บริการไปรษณีย์จากกรมไปรษณีย์โทรเลขมาดำเนินการ มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ และย้ายสำนักงานใหญ่มาอยู่ที่ถนนแจ้งวัฒนะ ซึ่ง กสท. ได้ปรับปรุงและพัฒนาบริการให้เจริญก้าวหน้ามาโดยตลอดจนเป็นรัฐวิสาหกิจชั้นนำที่มีศักยภาพเครือข่าย ระบบ และคุณภาพบริการระดับมาตรฐานสากล

จากนโยบายรัฐบาลที่ต้องการแปรสภาพรัฐวิสาหกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้เทียบเท่าภาคเอกชน โดย กสท. เป็นหนึ่งในรัฐวิสาหกิจที่ต้องดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว ดังนั้น เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2546 คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้แปรสภาพ กสท. ตามแผนแม่บทพัฒนากิจการ โทรคมนาคม และพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พุทธศักราช 2542 แยกกิจการเป็น 2 บริษัท คือ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และ บริษัท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ซึ่งจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2546 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่อาคาร ปณท เลขที่ 111 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10210-0299 (บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด , 2553 : ออนไลน์)

3. สภาพแวดล้อมของบริษัท

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) เป็นกิจการประเภทบริการเครือข่าย (Infrastructure Services) กล่าวคือ เป็นธุรกิจบริการที่จำเป็นต้องมีการจัดตั้งเครือข่ายขึ้นรองรับการให้บริการแก่ลูกค้า โดยรูปแบบเดิมของบริการประกอบด้วยการรับฝากข้อมูลข่าวสาร สิ่งของ เงิน แล้วส่งต่อผ่านเครือข่ายไปรษณีย์เพื่อนำไปจ่ายให้แก่ผู้รับตามที่อยู่ที่ผู้ฝากส่งระบุ ซึ่งได้พัฒนารูปแบบบริการใหม่ ๆ เพิ่มเติมจากบริการดั้งเดิมเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยดำเนินธุรกิจอยู่ในตลาด 4 ประเภท ได้แก่

1. ตลาดสื่อสาร (Communication Market) ได้แก่ บริการด้านการจัดส่งข้อมูลข่าวสารหรือเอกสารถึงผู้รับเฉพาะรายหรือหลายราย
2. ตลาดขนส่ง (Transportation Market) ได้แก่ บริการด้านการขนส่งสิ่งของหรือสินค้าที่มีลักษณะเป็นหีบห่อโดยการจ่ายหน้าและระบุชื่อผู้รับ
3. ตลาดค้าปลีก (Retail Market) ได้แก่ บริการซึ่งผู้ใช้บริการที่มีเครือข่ายสาขาครอบคลุมเขตพื้นที่ต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการบริการและหรือจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ
4. ตลาดการเงิน (Financial Service Market) ได้แก่ บริการด้านการรับ-ส่งเงินและอำนวยความสะดวกทางการเงินให้แก่ผู้ใช้บริการที่เป็นประชาชนทั่วไปหรือธุรกิจรายย่อย

ทั้งนี้ เมื่อแปลงสภาพและจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัด ได้รับโอนกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ สิทธิ ส่วนของทุน และพนักงานทั้งหมด รวมทั้งอำนาจและสิทธิพิเศษตามกฎหมายจัดตั้งเดิมในส่วนกิจการไปรษณีย์ไทยทั้งหมดของกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ตามกระบวนการพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 โดยบริษัทยังคงต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับทั่วไปกับรัฐวิสาหกิจ โดยประกอบธุรกิจหลักในด้านกิจการไปรษณีย์ทุกประเภท รวมทั้งธุรกิจและกิจการที่ต่อเนื่องหรือใกล้เคียงกันหรือที่เกี่ยวกับหรือซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการไปรษณีย์ทั้งในประเทศ ระหว่างประเทศ และนอกประเทศ ซึ่งกิจการไปรษณีย์หมายความรวมถึง

- ก) **บริการไปรษณีย์** คือ บริการที่บริษัทดำเนินการรับฝากข่าวสาร เอกสาร และสิ่งของจากบุคคลหนึ่ง แล้วนำไปส่งมอบให้แก่อีกบุคคลหนึ่งภายในประเทศ และระหว่างประเทศโดยทางไปรษณีย์หรือวิธีการสื่อสารอื่น รวมทั้งบริการที่ต่อเนื่องใกล้เคียงกัน

- ข) บริการการเงิน คือ บริการที่บริษัทรับฝากเงิน หรือจำหน่ายตราสาร หรือรับชำระเงินจากผู้ใช้บริการ ณ ที่ทำการไปรษณีย์แห่งหนึ่ง โดยทางไปรษณีย์หรือวิธีการสื่อสารอื่นที่บริษัทกำหนด
- ค) การสะสมตราไปรษณียากร คือ การเก็บรวบรวมดวงตราไปรษณียากรที่ใช้แล้วหรือยังไม่ได้ใช้ รวมทั้งสิ่งสะสมอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับตราไปรษณียากร
- ง) สินค้าไปรษณีย์ คือ วัสดุอุปกรณ์ที่บริษัทจัดจำหน่ายเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้บริการในการให้บริการไปรษณีย์

สำหรับสภาพแวดล้อมภายในของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พิจารณาเป็นแต่ละด้าน

ได้ดังนี้

ด้านบุคลากร

- บุคลากรมีจำนวนมากเนื่องจากบริการไปรษณีย์เป็นบริการที่มีลักษณะพิเศษ จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรจึงมีอัตราส่วนค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับธุรกิจประเภทอื่น ๆ
- บุคลากรมีความผูกพันกับองค์กรและมีความชำนาญในวิชาชีพด้านการให้บริการไปรษณีย์เป็นอย่างดี

ด้านการเงิน

- การถูกควบคุมอัตราค่าบริการพื้นฐานและการะในการให้บริการในเชิงสังคม ส่งผลให้มีต้นทุนในการดำเนินงานที่สูง ดังนั้น กรณีเป็นบริการไปรษณีย์พื้นฐานจึงมีผลขาดทุนมาโดยตลอด ทำให้มีเงินทุนสะสมสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาและขยายงานในอนาคตมีจำกัด
- กฎระเบียบที่ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจในการจัดหางบลงทุน เป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาธุรกิจไปรษณีย์

ด้านเทคโนโลยี

มีเทคโนโลยีในด้านการรับฝากและการคัดแยกส่งต่อที่ทันสมัยในการให้บริการและร่วมการทำงานกับธุรกิจอื่น ๆ อาทิ ระบบเคาน์เตอร์ไปรษณีย์อัตโนมัติ (CA POS) มีการพัฒนาระบบและติดตั้งอุปกรณ์ Pay at Post เพื่อให้บริการตัวแทนรับชำระค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ทั่วประเทศ และการนำระบบการติดตามและตรวจสอบสิ่งของ (Track and Trace) มาใช้ในการให้บริการลูกค้า

ด้านการบริหารจัดการ

มีการนำระบบบริหารงานสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้กับกิจการไปรษณีย์ทั่วทั้งองค์กร เช่น การตลาด การบริหารงานบุคคล การบริหารลูกค้า การบัญชี การบริหารความเสี่ยง และพยายามดำเนินการตลาดในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น โดยมีการจัดแบ่งกลุ่มลูกค้าออกเป็นหมวดหมู่ ศึกษาความต้องการของลูกค้าแต่ละกลุ่ม แล้วพัฒนาองค์กรเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด

บทที่ 3

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด

เนื่องจากในปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศกำลังเผชิญกับวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐและวิสาหกิจที่แปรรูปจากหน่วยงานราชการมาเป็นหน่วยงานที่มีการดำเนินงานในรูปแบบของธุรกิจเอกชน จำเป็นจะต้องมีการจัดทำแผนกลยุทธ์และการประเมินผลองค์กร ซึ่งหลายหน่วยงานเกิดความตื่นตัวด้านการประเมินผลองค์กรมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อปรับตัวให้องค์กรสามารถที่จะแข่งขันกับหน่วยงานของภาคเอกชนในปัจจุบันได้ โดยมีการแสวงหาเครื่องมือด้านการจัดการใหม่ ๆ ที่เข้ามาช่วยการบริหารและพัฒนาองค์กร

การประเมินองค์กรเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสถานภาพปัจจุบันขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อรักษามาตรฐานเดิมและการสำรวจว่ามีปัญหาใหม่หรือไม่ ทั้งนี้ การประเมินองค์กรส่วนใหญ่ จะเป็นการประเมินผลการดำเนินงานเทียบกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้เมื่อต้นปี และวัดการเติบโตเปรียบเทียบกับปีก่อนในช่วงเดียวกัน แต่วิธีการเช่นนี้อาจจะได้ผลสำหรับองค์กรที่เป็นธุรกิจผูกขาดหรือเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์สินค้าหรือบริการนั้นแต่เพียงผู้เดียว ทั้งนี้ วิธีการใช้เป้าหมายมาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินการจริง อาจไม่ใช่การประเมินองค์กรที่ตรงประเด็นมากนัก เป็นเพียงการวัดความสามารถทำเป้าและประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรหรืองบประมาณ และเพื่อประเมินความก้าวหน้าของงานเท่านั้น

การประเมินองค์กรที่แท้จริง คือ การประเมินทั้งระบบขององค์กร ซึ่งจะรวมถึงระบบการตลาด ระบบการผลิต กระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ องค์กรที่ประสบความสำเร็จมักเป็นองค์กรที่ได้มีการประเมินผลและวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance Measurement) อยู่เป็นประจำ เพราะการประเมินผลจะให้องค์กรสามารถทราบสถานะของตนเองว่ามีสถานะอย่างไร ต้องมีการปรับปรุงส่วนใด เพื่อที่จะได้มีการพัฒนาและแก้ไขในส่วนที่เป็นงานเร่งด่วน หรือแก้ไขในลักษณะการพัฒนาแบบยั่งยืน ปัจจุบันองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญกับการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งเครื่องมือและเทคนิคที่มีการนำไปใช้เพื่อการประเมินผล อาทิ การทำ Benchmarking การทำ Balanced Scorecard (BSC) การวิเคราะห์ Economic Value Added (EVA) การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในด้าน Enterprise Resource Planning (ERP) Customer Relation Management (CRM) Supply Chain Management (SCM) เป็นต้น

สำหรับเครื่องมือด้านจัดการที่ได้รับการกล่าวถึงกันมากประเภทหนึ่งได้แก่ Balanced Scorecard (BSC) ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวจะช่วยนำกลยุทธ์ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติจริงได้ อีกทั้งยังช่วยในด้านประเมินผลการดำเนินงาน และช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการพัฒนาองค์กรของผู้ปฏิบัติทุกระดับ

ในการจัดทำ Balanced Scorecard จำเป็นต้องอาศัยตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPI) ประกอบในการจัดทำด้วย ตัวชี้วัดดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทราบว่ามุมมองแต่ละด้านนั้นมีปัจจัยใด ที่องค์กรให้ความสำคัญในการประเมินผล โดยมุมมองด้านต่าง ๆ จะประกอบด้วย

1. มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspectives)
2. มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspectives)
3. มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspectives)
4. มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (Learning and Growth Perspectives)

โดยมุมมองด้านการเงินเป็นมุมมองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะสามารถทำให้ทราบว่ากิจการขณะนี้มีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร ด้านการเงินจะมีการพิจารณาตัวชี้วัด (KPI) ในด้าน

- ก. การเพิ่มขึ้นของกำไร (Increase Margin)
- ข. การเพิ่มขึ้นของรายได้ (Increase Revenue)
- ค. การลดลงของต้นทุน (Reduce Cost) และ อื่น ๆ⁽¹⁾

ดังนั้น โลกของการแข่งขันในธุรกิจปัจจุบัน ทำให้แต่ละองค์กรต้องพยายามสร้างความได้เปรียบในการดำเนินกิจการ การประเมินผลการปฏิบัติงานก็เป็นสิ่งสำคัญที่สามารถช่วยทำให้องค์กรรู้จักสถานภาพของตนเอง รู้ว่ามีปัญหาและควรปรับปรุงแก้ไขในส่วนใด ซึ่งมีเครื่องมือหลายประเภทที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินองค์กร ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและวัตถุประสงค์ในการประเมินขององค์กรนั้น ๆ

⁽¹⁾ จรินทร์ อาสาทรงธรรม “Balance Scorecard ช่วยกิจการได้จริงหรือ??” ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วารสาร BU ACADEMIC REVIEW VOL.1, NO.1, January – June 2003

2. ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

2.1 งบการเงินและการวิเคราะห์งบการเงิน (กัลยานี ภาคอรรถ, 2550 : 6 - 31)

2.1.1 งบการเงิน (Financial Statement) หมายถึง รายงานทางบัญชีที่แสดงในลักษณะของตัวเลขที่กิจการจัดทำขึ้นเมื่อครบรอบระยะเวลาบัญชี เพื่อรายงานให้ผู้เป็นเจ้าของกิจการหรือบุคคลทั่วไปทราบถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา ซึ่งผู้อ่านหรือผู้ใช้งบการเงินสามารถมองเห็นภาพรวมของกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี งบการเงินที่สมบูรณ์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วนใหญ่ คือ งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งโดยทั่วไปการวิเคราะห์งบการเงินจะใช้ข้อมูลที่มาจากรายการหลัก 3 ประเภท คือ งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด ดังนี้

(1) งบดุล (Balance Sheet) คือ งบที่แสดงถึงฐานะทางการเงินของกิจการ โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน ภาระผูกพันในการชำระหนี้ และจำนวนเงินทุนของกิจการที่ได้มาจากผู้เป็นเจ้าของ ณ วันใดวันหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็น ณ วันสิ้นงวดของรอบระยะเวลา บัญชี งบดุลประกอบด้วยรายการหลัก 3 รายการ คือ สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น การแสดงรายการดังกล่าวในงบดุลจะแสดงในลักษณะสมการ คือ สินทรัพย์เท่ากับหนี้สินบวกด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น

(2) งบกำไรขาดทุน (Profit and Loss Statement) คือ งบที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง ๆ ซึ่งโดยทั่วไปจะกำหนดให้เป็นรอบ 1 ปี หรือไตรมาส งบกำไรขาดทุนประกอบด้วยรายการหลัก 3 รายการ คือ ยอดขายหรือรายได้ ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุน และผลต่างของยอดขายและค่าใช้จ่าย ซึ่งก็คือ กำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ

(3) งบกระแสเงินสด (Cash Flow Statement) คือ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของเงินสดในระหว่างงวด โดยแสดงในลักษณะของแหล่งที่ได้มาและแหล่งที่ใช้ไปของเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด ซึ่งจะแสดงในกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ เงินสดที่ได้มา (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงินทุน

2.1.2 การวิเคราะห์งบการเงิน หมายถึง “กระบวนการใช้หลักการและประสบการณ์ในการอธิบายงบการเงินของกิจการใดกิจการหนึ่ง ว่ามีฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริงเป็นอย่างไร และนำผลที่ได้ดังกล่าวมาใช้ประโยชน์สำหรับการตัดสินใจต่อไป”

2.1.3 อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) การวิเคราะห์งบการเงินโดยใช้ อัตราส่วนทางการเงิน จะให้ประโยชน์ในการประเมินฐานะทางการเงิน วัตถุประสงค์ภาพดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจ โดยจะใช้ข้อมูลจากรายการบัญชีในงบดุลและงบกำไรขาดทุนมาเปรียบเทียบกันในลักษณะเป็นอัตราส่วน เพื่อดูความหมายและความสัมพันธ์กันของรายการบัญชีเหล่านั้น ซึ่งการวิเคราะห์งบการเงินโดยใช้อัตราส่วนทางการเงินสำหรับการศึกษาคำนี้ จะใช้ อัตราส่วนความเสี่ยงซึ่งเป็นอัตราส่วนวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงินระยะสั้นและความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวของกิจการ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) **อัตราส่วนความเสี่ยง** เป็นอัตราส่วนสำหรับใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ในระยะสั้นภายใน 1 ปี ซึ่งจะทำให้ทราบว่าบริษัทมีสินทรัพย์หมุนเวียนเพียงพอที่จะจ่ายชำระหนี้ระยะสั้นหรือไม่เพียงใด รวมถึงเพื่อวิเคราะห์ว่าแหล่งเงินทุนระยะยาวของกิจการประกอบด้วยหนี้สินมากน้อยเพียงใด และกิจการมีความสามารถในการชำระหนี้เหล่านั้นหรือไม่ โดยรายละเอียดแต่ละอัตราส่วนเป็นดังนี้

ก) วิเคราะห์ความเสี่ยงจากสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้น ประกอบด้วย 3 อัตราส่วน ได้แก่

- **อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)**

เป็นอัตราส่วนสำหรับใช้ประเมินสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของบริษัท ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความมั่นคงและความปลอดภัยของเจ้าหนี้ระยะสั้น หากอัตราที่คำนวณได้มีค่าสูง แสดงว่าบริษัทมีสภาพคล่องทางการเงินดีมีความเสี่ยงต่ำ กล่าวคือบริษัทมีสินทรัพย์ระยะสั้นในอัตราที่มากกว่าพอที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดเพื่อชำระหนี้สินระยะสั้นได้

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} = \dots \text{เท่า}$$

- **อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว (Quick or Acid Test Ratio)**

เป็นการวัดส่วนของสินทรัพย์ที่ได้หักสินค้าคงเหลือและค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าซึ่งเป็นสินทรัพย์ระยะสั้นและมีความคล่องตัวในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ต่ำสุดออก เพราะความคล่องตัวในการเปลี่ยนแปลงเป็นเงินต่ำที่สุด เพื่อให้ทราบถึงสภาพคล่องที่แท้จริงของกิจการ อัตราส่วนนี้หากมีค่าสูงก็แสดงว่าบริษัทมีสภาพคล่องทางการเงินสูงหรือมีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ โดยปกติอัตราส่วน 1 : 1 ถือว่าเหมาะสม

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ} - \text{ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

=.....เท่า

- อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (Operating Cash Flow to Current Liabilities Ratio)

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดปริมาณเงินสดซึ่งได้รับจากการดำเนินงานว่ามีมากน้อยเพียงพอต่อการชำระหนี้ระยะสั้นหรือไม่ หากอัตราส่วนมีค่าสูงแสดงว่ากิจการมีสภาพคล่องทางการเงินสูง มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้ดี กล่าวคือ กระแสเงินสดจากกิจการดำเนินงานมีเพียงพอสำหรับการจ่ายชำระหนี้ระยะสั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากิจการมีกระแสเงินสดจำนวนมากอาจจะมาจากกิจการมีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น หรือสินทรัพย์หมุนเวียนเช่นลูกหนี้และสินค้ามีจำนวนลดลง

$$\text{อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน} = \frac{\text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} = \dots \text{เท่า}$$

ข) วิเคราะห์ความเสี่ยงจากความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาว ประกอบด้วย 3 อัตราส่วน ได้แก่

- อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (Long-Term Debt to Total Assets)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นว่าเงินลงทุนที่บริษัทใช้ลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมดนั้น ได้มาจากแหล่งเงินทุนที่เป็นหนี้สินระยะยาวในอัตราส่วนเท่าใด ทั้งนี้ หากอัตราส่วนที่ได้มีค่าสูงแสดงว่าบริษัทใช้เงินทุนส่วนใหญ่มาจากหนี้สินระยะยาว กล่าวคือ บริษัทมีเงินทุนที่เป็นหนี้สินระยะยาวมากกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น ทำให้มีความเสี่ยงทางการเงินสูงซึ่งโอกาสที่จะจัดหาเงินทุนครั้งต่อไปจากหนี้สินก็จะลดน้อยลง

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{สินทรัพย์รวม}} = \dots \%$$

- อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt-Equity Ratio)

เป็นอัตราส่วนที่ทำให้ทราบว่าเงินทุนที่บริษัทใช้ในการดำเนินงานได้มาจากเจ้าหนี้เป็นอัตราส่วนเท่าใดเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น ถ้าอัตราส่วนมีค่าสูงแสดงว่าบริษัทใช้เงินทุนจากเจ้าหนี้ระยะยาวมากกว่าเงินทุนของเจ้าของกิจการ เจ้าหนี้ก็จะได้รับความคุ้มครองน้อยลง ความเสี่ยงทางการเงินของกิจการจะเพิ่มขึ้น

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} = \dots\%$$

- อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (Operating Cash Flow to Total Liabilities Ratio)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นว่าบริษัทมีเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมากน้อยเพียงใดในการชำระหนี้ทั้งหมดของกิจการ ซึ่งจะพิจารณาว่าบริษัทมีสภาพคล่องทางการเงินเป็นอย่างไร ถ้าสภาพคล่องสูง แสดงว่ามีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานสูง และเพียงพอต่อการชำระหนี้ทั้งหมดของบริษัท

$$\begin{aligned} \text{อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม} &= \frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}}{\text{หนี้สินรวม}} \\ &= \dots\dots\dots\% \end{aligned}$$

(2) อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ใช้พิจารณาความสามารถในการทำกำไรในอดีต ซึ่งจะแสดงให้เห็นประสิทธิภาพในการหารายได้และสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นประกอบด้วย

- อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

เป็นอัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับยอดขาย หากผลลัพธ์ที่ได้มีค่าสูงก็แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของบริษัทมีประสิทธิภาพสามารถทำกำไรได้มาก หลังจากหักต้นทุนค่าใช้จ่ายรวมทั้งภาษีเงินได้หมดแล้ว

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}} = \dots\%$$

- อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม (Return on Asset : ROA)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงระดับผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมหรืออัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการบริหารทรัพย์สินของบริษัทว่าอยู่ในระดับใด และมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์เป็นเท่าไร ถ้าอัตราที่คำนวณได้มีค่าสูง แสดงว่าฝ่ายบริหารสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่หรือมีประสิทธิภาพ

$$\text{อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} = \dots\%$$

- อัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Asset Turnover)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ทั้งหมดเปรียบเทียบกับยอดขาย ซึ่งเป็นการพิจารณาสินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อใช้ในการดำเนินงานว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด หากอัตราส่วนค่าแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีสินทรัพย์มากเกินไปหรือขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพย์สิน

$$\text{อัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} = \dots\text{ครั้ง}$$

- อัตรการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Receivable Turnover)

ใช้อัตราส่วนนี้เพื่อวิเคราะห์ระดับของการลงทุนในลูกหนี้ของบริษัทเมื่อเปรียบเทียบกับยอดขาย เป็นการวัดประสิทธิภาพของนโยบายการจัดเก็บหนี้ของกิจการ ว่าเมื่อบริษัทขายสินค้าเป็นเงินเชื่อแล้วสามารถเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ได้ทั้งหมดเท่ากับกี่ครั้ง อัตราส่วนมีค่าสูงแสดงว่ากิจการจัดเก็บหนี้จากการขายเชื่อได้เร็ว

$$\begin{aligned} \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้} &= \frac{\text{ขายเชื่อหรือขายสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้เฉลี่ย}} = \dots \text{ครั้ง} \\ \text{ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียกเก็บหนี้} &= \frac{\text{ลูกหนี้}}{\text{ขายเชื่อต่อวัน}} = \dots \text{วัน} \end{aligned}$$

- อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover)

เป็นอัตราส่วนที่ใช้สำหรับวัดประสิทธิภาพการจัดการสินค้าคงคลังของกิจการ หากค่าที่ได้ต่ำบ่งชี้ให้เห็นว่าบริษัทมีสินค้าคงเหลือซึ่งประกอบด้วยวัตถุดิบ สินค้าระหว่างผลิตและสินค้าสำเร็จรูปเป็นจำนวนมาก ซึ่งสินค้าเหล่านี้ยังไม่สามารถหมุนเวียนสร้างเป็นยอดขายให้แก่กิจการได้ แต่หากค่าที่คำนวณได้สูง แสดงถึงความสามารถในการบริหารการขายสินค้าได้เร็ว

$$\begin{aligned} \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ} &= \frac{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย}} = \dots \text{ครั้ง} \\ \text{ระยะเวลาขายสินค้า} &= \frac{\text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{ต้นทุนสินค้าขายต่อวัน}} = \dots \text{วัน} \end{aligned}$$

- อัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขาย (Cost of Goods Sold to Sales Ratio)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสัมพันธ์ของต้นทุนสินค้าที่ขายกับยอดขาย โดยสำหรับพิจารณาว่าช่วงเวลาที่ทำกรวิเคราะห์ บริษัทมีต้นทุนสินค้าขายเป็นอัตราร้อยละเท่าไรของยอดขาย ถ้าอัตราที่คำนวณได้มีค่าสูง แสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรต่ำ

$$\text{อัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขาย} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{ยอดขาย}} = \dots \%$$

- อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขาย (Selling and Administration Expenses)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่ามีค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการผลิตเท่าใดในยอดขายหนึ่งหน่วย ถ้าอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขายที่คำนวณได้อยู่ระดับต่ำ แสดงว่าต้นทุนขายหรือประสิทธิภาพค่าใช้จ่ายจะสูง

$$\text{อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขาย} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร}}{\text{ยอดขาย}}$$

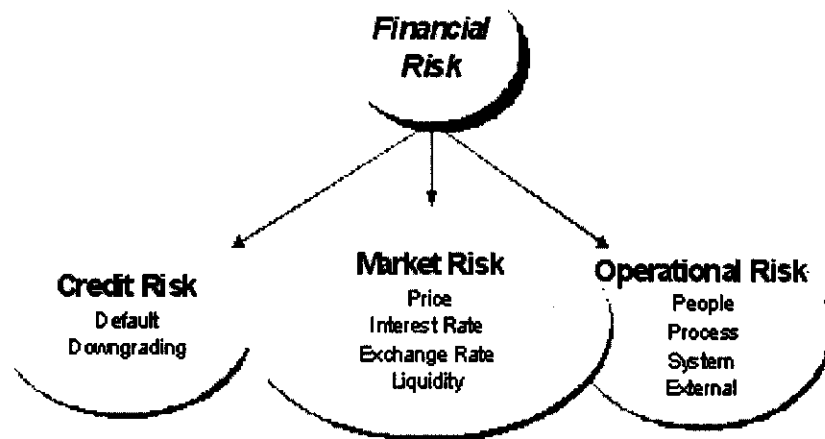
$$= \dots\%$$

2.2 ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk)⁽²⁾

ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) หมายถึง ความไม่แน่นอนของผลลัพธ์ในอนาคต อันเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมทางการเงินของฝ่ายที่เกี่ยวข้องในองค์กร ที่จะส่งผลกระทบต่อมูลค่าของกิจการ หากมองในเชิงเปรียบเทียบแล้ว ความเสี่ยงทางการเงินสำหรับผู้ลงทุนรายบุคคล มักจะเกิดจากความเสียด้านภาวะตลาด (Market Risk) เป็นหลัก ซึ่งหมายถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความผันผวนของตลาดเงิน ทำให้ผู้ลงทุนไม่สามารถเชื่อได้อย่างแน่นอนว่าผลตอบแทนที่จะได้รับจะเป็นเท่าใด ณ สิ้นสุดการลงทุน แต่ความเสี่ยงทางการเงินในระดับองค์กรครอบคลุมปัจจัยที่กว้างกว่า

นอกจากความเสียด้านภาวะตลาดที่องค์กรต้องเผชิญเช่นเดียวกันแล้ว ความเสี่ยงยังเกิดจากความไม่แน่นอนที่อีกฝ่ายหนึ่งจะไม่ชำระราคาหรือชำระหนี้ตามที่ตกลงกันไว้ เรียกว่า ความเสียด้านเครดิต (Credit Risk) และความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาดในกระบวนการทำงาน หรือการตรวจสอบเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงิน จนทำให้เกิดความเสียหายขึ้น เรียกว่า ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ (Operational Risk) ทั้งนี้ ความเสียด้านภาวะตลาดและความเสียด้านเครดิต จัดได้ว่าเป็นความเสี่ยงระยะสั้นที่ก่อให้เกิดความผันผวนต่อมูลค่าการลงทุน ในขณะที่ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ จัดได้ว่าเป็นความเสี่ยงระยะยาวที่ส่งผลต่อการดำเนินงานและมูลค่าของกิจการ

⁽²⁾ สุทธิพันธุ์ ถาวรวงษ์ และฉัตรพงศ์ วัฒนจิรัฐ (2551) “ความเสี่ยงทางการเงิน..ปัจจัยที่ไม่ควรมองข้าม” TSI แหล่งความรู้เพื่อการลงทุน : ออนไลน์

ภาพที่ 3.1 ความเสี่ยงทางการเงิน

1. ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) เป็นความเสี่ยงของการที่จะเสียโดยราคาหรือการเปลี่ยนแปลงของราคา ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกหรืออื่น ๆ การผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน การดำเนินนโยบายใช้จ่ายของรัฐบาล การผันผวนของราคาสินค้าอุปโภคบริโภคภายในและนอกประเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานของการลงทุนในตลาดเงิน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุน อาทิ การใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและการกีดกันของภาครัฐ ส่งผลให้ความเสี่ยงการลงทุนภายในประเทศเพิ่มขึ้น อัตราผลตอบแทนคาดการณ์ในระยะยาวจึงมีแนวโน้มสูงขึ้น อาจส่งผลให้ราคาของหุ้นหรือค่าเงินในปัจจุบันกับอนาคตมีความแตกต่างกันมาก

2. ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) เป็นความเสี่ยงที่จะสูญเสีย อันเนื่องมาจากการไม่กระทำตามสัญญาของคู่สัญญาอีกฝ่าย ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งการเต็มใจและไม่เต็มใจที่จะไม่ทำ เช่น การผิดนัดชำระหนี้ การผิดนัดการแลกเปลี่ยนสินค้า การได้ผลตอบแทนไม่ครบตามสัญญาไว้ในหุ้นกู้ เป็นต้น

3. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ (Operational Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา อันเนื่องมาจากการปฏิบัติการที่ผิดพลาดหรือไม่เหมาะสมที่มาจากทั้งคนหรือองค์กร หรือจากเหตุการณ์ภายนอก เช่น การทำสัญญาทางการเงินที่ผิดพลาด การทำผิดกฎหมายโดยไม่ตั้งใจหรือตั้งใจ⁽³⁾

⁽³⁾ MSI (2552) “ความเสี่ยงทางการเงิน” คลังข้อมูลรายวัน : ออนไลน์

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ขบไพโร ศรีนนท์ (2540) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์สมการอุปสงค์ โครงสร้างตลาดและอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่ให้บริการสื่อสารผ่านจานดาวเทียมขนาดเล็ก (วีแอสต) ในประเทศไทย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิทั้งเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ ใช้ข้อมูลงบการเงินปี พ.ศ. 2536-2539 ผลการวิจัยพบว่าบริการวีแอสตมีลักษณะของตลาดผู้ขายน้อยราย โดยมีหน่วยงานของรัฐสามหน่วยงานที่สามารถให้สัมปทานการให้บริการแก่ภาคเอกชนได้ ลักษณะการกระจุกตัวของตลาดไม่มีการเปลี่ยนแปลงแม้ว่าจะมีผู้ให้บริการรายใหม่เข้าสู่ตลาดเพิ่มขึ้น ภาคการธนาคารเป็นภาคที่มีความต้องการใช้บริการวีแอสตสูงสุด ในปัจจุบันบริษัทสามารถเทเลคอมเป็นผู้ให้บริการที่ได้รับความนิยมมากที่สุด และมีพฤติกรรมด้านอัตราส่วนทางการเงินดีที่สุดในกลุ่ม โดยพบว่าบริษัทมีปัญหาเล็กน้อยเกี่ยวกับ Average Collection Period มีระยะเวลาในการให้เครดิตกับลูกค้าสั้นไปเล็กน้อย ซึ่งบริษัทอาจประสบกับภาวะความเสี่ยงด้านหนี้สูญในอนาคตได้

ส่วนบริษัท คอมพิวเตอร์ ผลการดำเนินงานของบริษัทอยู่ในเกณฑ์ดี แต่บริษัทยังประสบกับปัญหาสภาพคล่อง (Current Ratio) และ Average Collection Period ซึ่งบริษัทอาจประสบกับปัญหาการชำระหนี้ในระยะสั้นได้ ทั้งนี้ เนื่องจากบริษัทขาดแคลนเงินสด เพราะมียอดลูกหนี้การค้ามากเกินไป บริษัท คอมพิวเตอร์ เป็นบริษัทที่เปิดดำเนินการมานานที่สุด แต่ ณ ปัจจุบันบริษัทยังประสบกับปัญหาการขาดทุนสะสมอยู่ บริษัทประสบปัญหาสภาพคล่องเพราะอาศัยเงินทุนจากการก่อหนี้มากเกินไป นอกจากนั้น ยังประสบปัญหาด้านยอดขายต่ำมาก และสินค้าหรืออุปกรณ์คงเหลือมากเกินไป

สำหรับบริษัท สยามเซคทีก็ประสบกับปัญหาสภาพคล่อง เนื่องจากมียอดลูกหนี้การค้ามากเกินไป มีหนี้สินหมุนเวียนมากเกินไป ยอดขายต่ำ แต่เนื่องจากบริษัทเพิ่งเปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2537 ฉะนั้น งบการเงินที่สามารถนำมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินได้เพียง 2 ปี ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินที่ได้จากการวิเคราะห์อาจเชื่อถือได้ไม่มากนัก

อนึ่ง จากการศึกษายังพบว่าอัตราค่าบริการรายเดือนของบริการวีแอสต อัตราค่าบริการรายเดือนของบริการทดแทนวีแอสตและจำนวนสาขาของธุรกิจ มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการบริการวีแอสต และลักษณะความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา และความยืดหยุ่นไขว้ของอุปสงค์ของบริการวีแอสตเป็นไปตามกฎที่ว่าด้วยความยืดหยุ่นของอุปสงค์

สงกรานต์ ทองน่วม (2543) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์งบการเงินของบริษัทในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2541 โดยศึกษาจากเอกสารรายงานประจำปีของบริษัทผู้ผลิตปูนซีเมนต์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และข้อมูลของ

กลุ่มบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ รวมบริษัทที่ศึกษาทั้งสิ้น 10 บริษัท ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ข้อมูลก่อนเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจระหว่างปี 2534 - 2539 และข้อมูลหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจระหว่างปี 2540 - 2541 โดยใช้เครื่องมือทางการเงินประกอบด้วย อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์ แนวโค้ง แนวโน้มของรายการที่มีนัยสำคัญ และการศึกษางบกระแสเงินสดแบบ EBITDA

จากผลการศึกษาพบว่าฐานะการเงินของบริษัทปูนซีเมนต์ของไทยในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในระหว่างปี พ.ศ. 2537 - 2539 นั้น บริษัทปูนซีเมนต์ของไทยในกลุ่มที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีอัตราส่วนทางการเงินที่ถือว่ามีความฐานะทางการเงินที่มั่นคงในระดับหนึ่ง กล่าวคือ มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับร้อยละ 12.34 ส่วนกลุ่มบริษัทที่ไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นคิดลบร้อยละ 1.78 แต่แนวโน้มของอัตราส่วนทางการเงินดังกล่าวของบริษัททั้งสองกลุ่มมีแนวโน้มลดลง จนถึงปี พ.ศ. 2540 ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้นจึงทำให้เกิดผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นจำนวนที่สูงมาก ซึ่งมีผลต่อกำไรสะสมในส่วนของผู้ถือหุ้นคิดลบเป็นจำนวนเงินสูงหรือเกิดขาดทุนสะสมจำนวนเงินสูง และหากพิจารณาด้านรายได้ของทั้งสองกลุ่มบริษัทมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาโดยตลอดในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นปีที่เกิดผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ธุรกิจก่อสร้างมีการชะลอตัวอย่างหนัก จึงส่งผลต่อรายได้ในช่วงปีดังกล่าวของทั้งสองกลุ่มบริษัท

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่าข้อมูลงบการเงินของกลุ่มบริษัทไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ได้มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นของผู้สอบบัญชีในรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งหมายเหตุประกอบงบการเงินมีข้อมูลไม่เพียงพอ ส่งผลให้การวิเคราะห์ในครั้งนี้ไม่อาจทราบถึงความรุนแรงของผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่มีต่อบริษัทในกลุ่มนี้ได้ ซึ่งต่างจากกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีกฎระเบียบต่อการจัดทำและเสนองบการเงินอย่างเข้มงวด

อรุณทัย สุวิทย์ศักดิ์กานนท์ (2545) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจขนส่งสินค้า : กรณีศึกษาบริษัท นิมซีเส็งขนส่ง (1988) จำกัด โดยสืบค้นข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ ได้แก่ การสัมภาษณ์เจ้าของกิจการและบุคคลที่เกี่ยวข้องในบริษัท และข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินระหว่างปี 2541 - 2544 โดยเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ ประกอบด้วย การวิเคราะห์เปรียบเทียบตามแนวโน้ม การวิเคราะห์เปรียบเทียบตามแนวโค้ง และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า บริษัทมีแนวโน้มของรายได้เพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ต้นทุนในการขนส่งและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน จากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินพบว่าบริษัทมีสภาพคล่องลดลง

โดยมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนลดลงเนื่องจากมีหนี้สินหมุนเวียนเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียน สำหรับสมรรถภาพในการดำเนินงานนั้นบริษัทมีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ลดลง มีการใช้เงินทุนเพื่อก่อให้เกิดรายได้ยังไม่เต็มที่หรืออาจเป็นเพราะมีการลงทุนมากเกินไป นอกจากนี้พบว่าบริษัทมีกำไรสุทธิสูงขึ้นในอัตราส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับรายได้ทั้งหมด ดังนั้น หากบริษัทสามารถลดต้นทุนในการขนส่งและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารลงได้จะทำให้บริษัทสามารถสร้างกำไรสุทธิได้เพิ่มขึ้น

ทิชาพร รุจิเทศ (2547) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่ผลิตเครื่องมือแพทย์ ภูมิศึกษา บริษัท ยีอี เมดิคอล ซิสเต็มส์ (ประเทศไทย) จำกัด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิที่เป็นเอกสารทางวิชาการ งบการเงินออนไลน์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2544 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลังของบริษัท ยีอี เมดิคอล ซิสเต็มส์ (ประเทศไทย) จำกัด มีอัตราส่วนอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับบริษัท ซีเมนส์ จำกัด บริษัท โตชิบา จำกัด บริษัท บี.กริม เฮ็ลธแคร์ จำกัด และบริษัท สุฟริม โพรคักส์ จำกัด แต่จะมีสัดส่วนที่แตกต่างอย่างเด่นชัดเมื่อเปรียบเทียบกับบริษัท ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด จากการวิเคราะห์พบว่าบริษัทมีการเก็บอะไหล่ไว้ในคลังสินค้ามาก ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่าอะไหล่เหล่านั้นเป็นอะไหล่ที่ใช้สำหรับการซ่อมแซมเครื่องมือแพทย์ แต่ไม่สามารถนำไปใช้ได้ในปัจจุบัน เนื่องจากวิวัฒนาการของเครื่องมือแพทย์จึงมีผลทำให้อะไหล่ที่เก็บที่คลังสินค้านั้นล้าสมัย และไม่สามารถนำไปใช้ในการซ่อมแซมเครื่องมือแพทย์ได้ เช่น เครื่องเอ็กซเรย์ เป็นต้น

สำหรับอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ของบริษัท ยีอี เมดิคอล ซิสเต็มส์ (ประเทศไทย) จำกัด ค่อนข้างดี เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้นเนื่องจากบริษัทมีการขายลูกหนี้ให้กับบริษัท อูซุซา แพคคอรัง จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทรับซื้อลูกหนี้พร้อมความเสี่ยงซึ่งอาจจะเกิดจากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด ทางบริษัท อูซุซา แพคคอรัง จำกัด จะดำเนินการแทนบริษัทในการติดตามลูกหนี้ ซึ่งการทำสัญญาแบบไม่สามารถไล่เบี้ยกับบริษัทดังกล่าวเป็นผลให้บริษัท ยีอี เมดิคอล ซิสเต็มส์ (ประเทศไทย) จำกัด ต้องเสียค่าธรรมเนียมค่อนข้างสูงกว่าปกติเนื่องจากความเสี่ยงที่บริษัท อูซุซา แพคคอรัง จำกัด รับผิดชอบกับบริษัทมีนโยบายในการให้สินเชื่อ 30 วัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งทำให้อัตราส่วนการหมุนเวียนลูกหนี้ของบริษัทค่อนข้างดี

รายงานประจำปี บมจ. ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง (2551: 63) ได้กล่าวถึงความเสี่ยงด้านการเงินสำหรับปี 2551 ของบริษัทว่าประกอบด้วย

1. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง บริษัทมีการควบคุมความเสี่ยงด้านสภาพคล่องโดยการจัดทำแผนบริหารการเงินให้สอดคล้องกับความต้องการเงินทุนของกิจการ และติดตามให้มีการ

ทบทวนความเหมาะสมของแผนงานอย่างต่อเนื่อง โดยรวมถึงการจัดทำงบประมาณกระแสเงินสดระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้ทราบถึงความต้องการเงินทุนทำให้สามารถจัดเตรียมแผนจัดหาเงินทุนและวงเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน (Credit Line) ได้อย่างเหมาะสม และการบริหารกระแสเงินสดโดยคำนึงถึงความมั่นคงและการรักษาสภาพคล่องของกลุ่มบริษัทฯ เป็นหลัก ซึ่งคณะกรรมการบริหารเงินลงทุนของบริษัทฯ จะพิจารณาและติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดเงินอย่างต่อเนื่อง

2. ความสามารถในการชำระหนี้ ปัจจุบันบริษัทฯ ไม่มีภาระหนี้เงินกู้กับสถาบันการเงิน ใดๆ ก็ดี บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อยหลักของบริษัทฯ ได้กู้เงินสกุลบาทจากสถาบันการเงินในประเทศรวม 6 ราย วงเงินกู้ยืม 24,262.- ล้านบาท (สัญญาเงินกู้ฉบับลงวันที่ 23 มิถุนายน 2548) โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 มียอดหนี้คงค้างจำนวน 20,739.- ล้านบาท นอกจากนี้บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด ได้ทำการออกจำหน่ายหุ้นกู้ในวันที่ 29 กรกฎาคม 2548 ในวงเงินรวม 10,000.- ล้านบาท โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 มีหุ้นกู้คงค้างจำนวน 2,250.- ล้านบาท ทั้งนี้ นับแต่บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด ได้เริ่มเบิกใช้เงินกู้กับสถาบันการเงินต่าง ๆ และจัดหาเงินทุนโดยการออกหุ้นมานั้น ยังไม่เคยมีเหตุผัดผ่อนหรือความบกพร่องอันเนื่องมาจากความสามารถในการชำระหนี้ หรือการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเงินกู้หรือหุ้นกู้ต่าง ๆ แต่อย่างใด นอกจากนี้บริษัทฯ ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลการชำระหนี้ โดยให้บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด กั้นเงินสำรองเพื่อการชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยไว้ด้วย

3. อัตราดอกเบี้ย เนื่องจากภาระดอกเบี้ยจ่ายตามสัญญาเงินกู้ระยะยาวและหุ้นกู้อายุ 5 ปี (สำหรับดอกเบี้ยจ่ายในช่วงปีที่ 3-5) ของบริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด ได้กำหนดโดยอ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ย MLR ซึ่งตามสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับ กฟผ. โครงสร้างรายได้ค่าไฟฟ้าของบริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด จะได้รับชดเชยตามความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย MLR ทำให้บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด ไม่มีความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย

4. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เนื่องจากบริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด มีรายรับและเงินกู้ทั้งหมดรวมถึงค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นเงินสกุลบาท จึงมีความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพียงเล็กน้อย สำหรับอุปกรณ์และอะไหล่เครื่องจักร ซึ่งต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศซึ่ง กฟผ. ได้ชดเชยความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสำหรับจัดซื้ออะไหล่เครื่องจักรจากต่างประเทศดังกล่าวไว้ในโครงสร้างรายได้ค่าไฟฟ้าตามสัญญาซื้อขายไฟฟ้าแล้ว

บทที่ 4

วิธีการศึกษา

การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2547 - 2551 ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source of Data) ซึ่งได้แก่ งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2547 - 2551 ประกอบด้วย

- งบดุล
- งบกำไรขาดทุน
- งบกระแสเงินสด
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน

รวมทั้งศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงคุณภาพจากวารสารและข่าวสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบ การวิเคราะห์เพื่อให้ผลการศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. ดำเนินการคำนวณหาค่าทางคณิตศาสตร์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) ประกอบด้วย

- อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน
- อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร
- ความเสี่ยงทางการเงิน

3. อ่านความหมายผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณ และวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ตลอดจนแนวโน้มอัตราส่วนทางการเงินแต่ละประเภทที่คำนวณได้

4. สรุป อภิปรายผล รวมทั้งค้นหาและประเมินความเสี่ยงทางการเงิน โดยพิจารณาจากข้อมูลงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน จากนั้นนำเสนอความเห็นซึ่งได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน

อนึ่ง เนื่องจากบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เป็นผู้ดำเนินธุรกิจไปรษณีย์แห่งชาติเพียงบริษัทเดียวในประเทศไทย ทำให้การนำตัวเลขอัตราส่วนทางการเงินที่คำนวณได้ไปเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานหรือเปรียบเทียบกับกลุ่มบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันกระทำได้ค่อนข้างยาก ดังนั้น จึงต้องเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของบริษัท โดยใช้อัตราส่วนปี 2547 ซึ่งเป็นปีแรกหลังการแปลงสภาพและจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัด

บทที่ 5 ผลการศึกษา

การศึกษากการวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2547- 2551 ซึ่งเป็น การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในระยะเวลาภายหลังจากบริษัทฯ แปลงสภาพมาจากการสื่อสาร แห่งประเทศไทย กิจการไปรษณีย์ โดยใช้เฉพาะอัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) รวม 13 อัตราส่วน แยกพิจารณาเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพคล่องทาง การเงิน ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร และส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความเสี่ยง ทางการเงิน ซึ่งผลการศึกษาที่มีรายละเอียดดังนี้

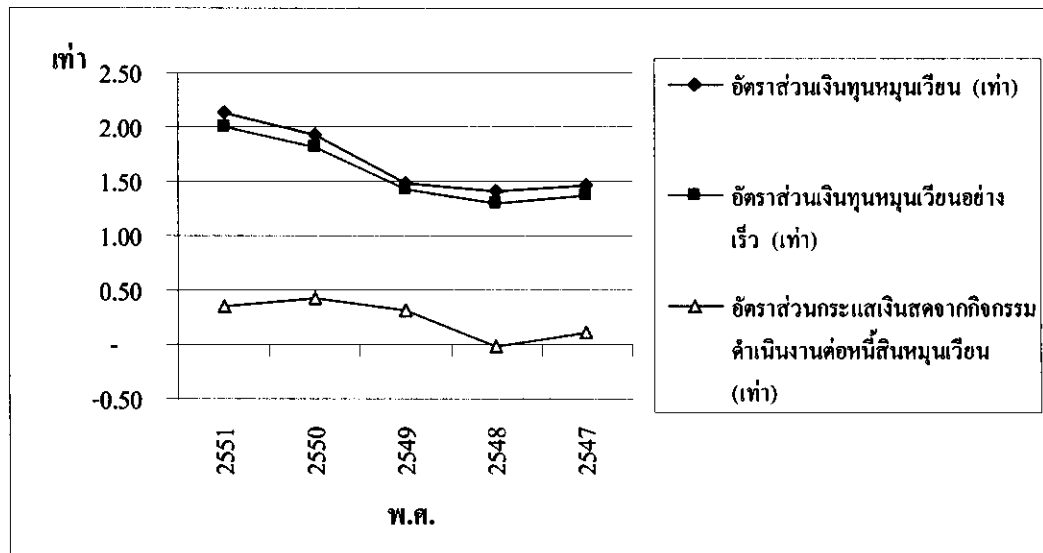
ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงิน

1. อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้น

ตารางที่ 5.1 แสดงอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้น

หน่วย : ล้านบาท

อัตราส่วนทางการเงิน	2551	2550	2549	2548	2547
1.1 อัตราส่วนเงินทุน หมุนเวียน	$\frac{9,714.56}{4,570.57}$ = 2.13 เท่า	$\frac{9,475.19}{4,923.67}$ = 1.92 เท่า	$\frac{7,792.35}{5,259.14}$ = 1.48 เท่า	$\frac{7,007.75}{5,007.44}$ = 1.40 เท่า	$\frac{6,887.29}{4,727.97}$ = 1.46 เท่า
1.2 อัตราส่วนเงินทุน หมุนเวียนอย่างรวดเร็ว	$\frac{9,161.45}{4,570.57}$ = 2.00 เท่า	$\frac{8,916.27}{4,923.67}$ = 1.81 เท่า	$\frac{7,519.05}{5,259.14}$ = 1.43 เท่า	$\frac{6,466.74}{5,007.44}$ = 1.29 เท่า	$\frac{6,516.83}{4,727.97}$ = 1.38 เท่า
1.3 อัตราส่วนกระแส เงินสดจากกิจกรรม ดำเนินงานต่อหนี้สิน หมุนเวียน	$\frac{1,603.06}{4,570.57}$ = 0.35 เท่า	$\frac{2,132.72}{4,923.67}$ = 0.43 เท่า	$\frac{1,618.16}{5,259.14}$ = 0.31 เท่า	$\frac{(82.64)}{5,007.44}$ = (0.02) เท่า	$\frac{495.57}{4,727.97}$ = 0.10 เท่า

ภาพที่ 5.1 กราฟอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้น

จากตารางที่ 5.1 และภาพที่ 5.1 แสดงให้เห็นว่าสภาพคล่องทางการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ตั้งแต่ปี 2548 – 2551 มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงาน กับปี 2547 แม้ว่ากระแสเงินสดรับในแต่ละปีจะมีไม่มากนักก็ตาม ซึ่งผลการวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้น เป็นดังนี้

1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ปี 2547 เป็นปีแรกของการดำเนินธุรกิจไปรษณีย์ในเชิงพาณิชย์อย่างเต็มตัวภายหลังการแปลงสภาพและจดทะเบียนจัดตั้ง บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด จากการพิจารณาอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนพบว่ามีสภาพคล่องทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ที่ยังไม่ดีเท่าที่ควร โดยอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน เท่ากับ 1.46 เท่า แต่หลังจากดำเนินงานผ่านไปเป็นเวลา 5 ปี บริษัทฯ มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนในปี 2551 เท่ากับ 2.13 เท่า ซึ่งถือว่ามีความคล่องอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยอัตราส่วนค่อย ๆ ปรับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2548 จาก 1.40 เป็น 1.48 ในปี 2549 และในปี 2550 มีอัตราส่วนเท่ากับ 1.92 เท่า ซึ่งน่าจะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เจ้าหนี้ระยะสั้นของบริษัทฯ ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ หนี้สินหมุนเวียนของบริษัทฯ ได้รับการคุ้มครองจากสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมด ทั้งนี้ รายการสินทรัพย์หมุนเวียนที่สำคัญและมีผลให้บริษัทฯ มีสภาพคล่องทางการเงินที่ดี ได้แก่ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ซึ่งมีจำนวนสูงกว่าหนี้สินระยะสั้นทั้งหมด

1.2 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว เมื่อพิจารณาเฉพาะอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ การใช้เฉพาะข้อมูลทางการเงินของรายการสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็วเท่านั้น ไม่รวมรายการสินค้าคงเหลือและค่าใช้จ่ายล่วงหน้าเพื่อวิเคราะห์สภาพคล่องที่แท้จริง พบว่าอัตราส่วนสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกับอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน กล่าวคือ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว เพิ่มขึ้นจาก 1.38 เท่า ในปี 2547 มาอยู่ที่ระดับ 2.00 เท่า ในปี 2551 แต่ในปี 2548 บริษัทฯ มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็วปรับลดลงจากปี 2547 มาอยู่ที่ระดับ 1.29 เท่า จากนั้นในปี 2549 – 2550 อัตราส่วนก็ได้ปรับเพิ่มขึ้นเป็น 1.43 เท่า และ 1.81 เท่า ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในภาพรวมตลอดระยะเวลา 5 ปี นอกจากการเพิ่มขึ้นของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดแล้ว หนี้สินหมุนเวียนยังปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง เป็นผลทำให้อัตราส่วนทุนหมุนเวียนปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น

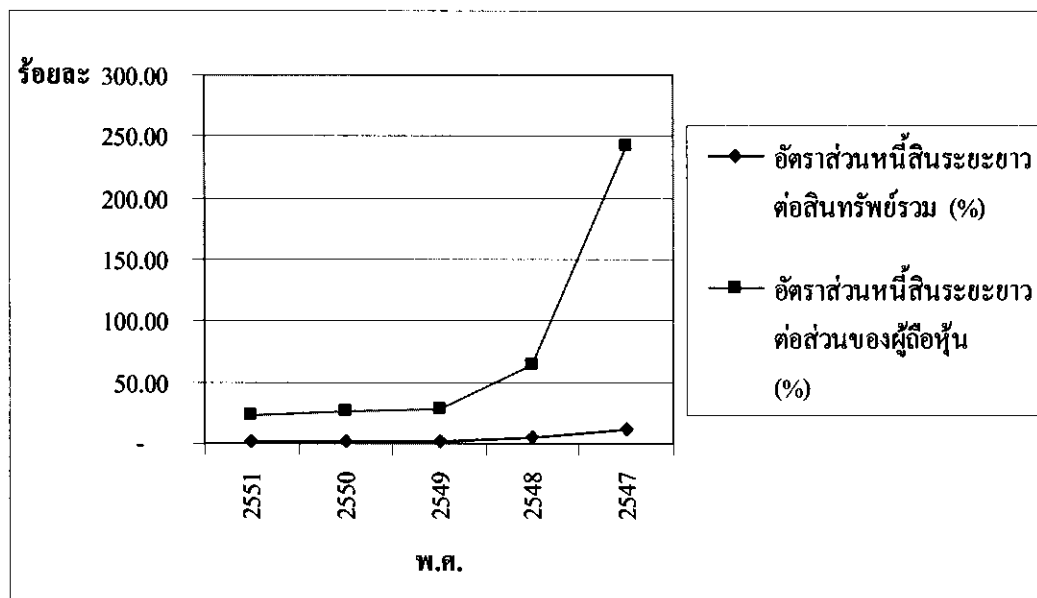
1.3 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน จากการใช้เครื่องมือทางการเงิน โดยวิเคราะห์อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ที่ได้รับและคงเหลือในแต่ละปีมีอัตราส่วนค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับหนี้สินที่จะครบกำหนดชำระภายในระยะเวลา 1 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากไม่นำสินทรัพย์หมุนเวียนประเภทอื่น ๆ รวมถึงเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นงวดมาพิจารณาประกอบด้วย อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าบริษัทฯ กำลังประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน ดังจะเห็นได้จากอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนในปี 2547 มีค่าเพียง 0.10 เท่า ซึ่งหากคำนวณมูลค่าเป็นตัวเงินพบว่าไม่เพียงพอสำหรับชำระหนี้สินหมุนเวียนแน่นอน ทั้งนี้ สำหรับสาเหตุที่ทำให้กระแสเงินสดจากการดำเนินงานในแต่ละปีมีอัตราส่วนค่อนข้างต่ำ นั้น สาเหตุหลักน่าจะเป็นผลมาจากอัตราผลตอบแทนหรือกำไรต่อต้นทุนขายและให้บริการที่บริษัทฯ ได้รับค่อนข้างต่ำ แต่การประเมินสภาพคล่องของบริษัทฯ คงต้องพิจารณารายละเอียดอื่นประกอบด้วย อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาแนวโน้มตั้งแต่ปี 2548 – 2551 อัตราส่วนดังกล่าวนี้ค่อย ๆ ปรับเพิ่มขึ้นทุกปีเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2547 ได้แก่ ปี 2548 เท่ากับ (0.02) เท่า ปี 2549 เท่ากับ 0.31 และปี 2550 เท่ากับ 0.43 เท่า สำหรับปี 2551 อัตราส่วนลดลงมาอยู่ที่ระดับ 0.35 เท่า โดยมีกระแสเงินสดรับจากการดำเนินงานในปีทั้งสิ้น 1,603.06 ล้านบาท ในขณะที่หนี้สินหมุนเวียนมีจำนวนเงินรวม 4,570.57 ล้านบาท

2. อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะยาว

ตารางที่ 5.2 แสดงอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะยาว

หน่วย : ล้านบาท

อัตราส่วนทางการเงิน	2551	2550	2549	2548	2547
1.4 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม	$\frac{296.70}{17,129.08} \times 100$ = 1.73 %	$\frac{329.63}{17,206.91} \times 100$ = 1.92 %	$\frac{354.91}{15,933.18} \times 100$ = 2.23 %	$\frac{802.28}{15,631.42} \times 100$ = 5.13 %	$\frac{1,820.12}{16,082.14} \times 100$ = 11.32 %
1.5 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	$\frac{296.70}{1,250.00} \times 100$ = 23.74 %	$\frac{329.63}{1,250.00} \times 100$ = 26.37 %	$\frac{354.91}{1,250.00} \times 100$ = 28.39 %	$\frac{802.28}{1,250.00} \times 100$ = 64.18 %	$\frac{1,820.12}{750.00} \times 100$ = 242.68 %
1.6 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม	$\frac{1,603.06}{4,867.28}$ = 0.33 เท่า	$\frac{2,132.72}{5,253.29}$ = 0.41 เท่า	$\frac{1,618.16}{5,614.05}$ = 0.29 เท่า	$\frac{(82.64)}{5,809.18}$ = (0.01) เท่า	$\frac{495.57}{6,548.10}$ = 0.08 เท่า

ภาพที่ 5.2 กราฟอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะยาว

จากตารางที่ 5.2 และภาพที่ 5.2 ซึ่งแสดงอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะยาว จะพบว่าในปี 2547 บริษัทฯ มีอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อทรัพย์สินรวมและส่วนของผู้ถือหุ้นค่อนข้างสูง แต่ช่วงระหว่างปี 2549 – 2551 อัตราส่วนลดต่ำลงและอยู่ในระดับใกล้เคียงกันทั้ง 3 ปี เนื่องจากในปี 2547 บริษัทฯ มีภาระผูกพันในส่วนของเงินกองทุนบำเหน็จสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งผลการวิเคราะห์แต่ละอัตราส่วนเป็นดังนี้

2.1 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 11.32 ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ค่อนข้างสูง ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญเกิดจากรายการเงินกองทุนบำเหน็จสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่รับโอนมาจากการสื่อสารแห่งประเทศไทย โดยมีมูลค่า ณ 31 ธันวาคม 2547 จำนวน 1,516.24 ล้านบาท และต่อมาผู้ปฏิบัติงานได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพทำให้อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมตั้งแต่ปี 2548 – 2550 ลดลงตามลำดับเป็นร้อยละ 5.13 2.23 1.92 และร้อยละ 1.73 ในปี 2551 นอกจากนี้ จากการพิจารณารายละเอียดงบการเงินในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาไม่พบว่าบริษัทฯ มีรายการเงินกู้ยืมหรือการจัดหาเงินทุนระยะยาวจากแหล่งเงินทุนภายนอกแต่อย่างใด ดังนั้น หากพิจารณาในแง่ของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับสภาพคล่องของกิจการในระยะยาวถือว่า บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีความเสี่ยงในส่วนนี้ค่อนข้างต่ำ

2.2 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ภายหลังจากการแปลงสภาพและจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2546 กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นแต่เพียงผู้เดียว จำนวน 750 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท ต่อมาในปี 2548 ได้ออกหุ้นเพิ่มทุนเป็น 1,250 ล้านหุ้น มูลค่าละ 10 บาท สำหรับรายการหนี้สินระยะยาวของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2547 ถึง 2551 (ภาคผนวก ก) บริษัทฯ มีหนี้สินระยะยาวเพียง 2 รายการ ได้แก่ รายได้รอดัตถบัญญัติ ซึ่งเกิดจากการรับเงินชดเชยจากส่วนราชการ และรายการเงินกองทุนบำเหน็จสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

จากการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าในปี 2547 บริษัทฯ มีอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับร้อยละ 242.68 แต่หลังจากนั้นนับจากปี 2548 เป็นต้นมาอัตราส่วนดังกล่าวนี้ได้ลดลงตามลำดับ เนื่องจากการตัดจ่ายจากบัญชีรายได้รอดัตถบัญญัติและการเกษียณอายุของพนักงาน รวมถึงการโอนเงินจากกองทุนบำเหน็จเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามความสมัครใจของผู้ปฏิบัติงาน โดยอัตราส่วนในแต่ละปีเป็นดังนี้ ปี 2548 ร้อยละ 64.18 ปี 2549 ร้อยละ 28.39 ปี 2550 ร้อยละ 26.37 และปี 2551 ร้อยละ 23.74 ทั้งนี้ รายการเงินกองทุนบำเหน็จสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ในปี 2551 มีมูลค่าเพียงจำนวน 47.38 ล้านบาท จากข้อเท็จจริง แม้ว่าอัตราส่วนร้อยละของหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะแสดงผลที่ค่อนข้างสูงก็ตาม แต่ไม่ทำ

ให้เกิดความเสี่ยงทางการเงิน เป็นอัตราส่วนที่ยอมรับได้ เนื่องจากหนี้สินที่มีอยู่ไม่ใช่ภาระผูกพันที่เกิดจากการกู้ยืม และบริษัทฯ ได้มีการตั้งงบประมาณสำรองสำหรับภาระผูกพันดังกล่าวนี้ไว้ครอบคลุมแล้ว

2.3 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม หากพิจารณาเฉพาะอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวมจะพบว่าบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีสภาพคล่องทางการเงินน้อยมากโดยอยู่ในระดับที่ต้องพิจารณากำหนดมาตรการหรือแนวทางการแก้ไข กล่าวคือ ในปี 2547 มีอัตราส่วนเพียง 0.08 เท่า และในปี 2548 มียอดเป็นติดลบ 0.01 จากนั้นอัตราส่วนได้ปรับเพิ่มขึ้นเป็น 0.29 เท่า ในปี 2549 และอัตรา 0.41 และ 0.33 เท่า ในปี 2550 และ 2551 ตามลำดับ ทั้งนี้ รายการที่มีผลทำให้อัตราส่วนดังกล่าวนี้อยู่ในระดับต่ำมาก ได้แก่ รายการค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ซึ่งมีปริมาณที่ค่อนข้างสูงมากในช่วงปี 2549-2551 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2.2 พันล้านบาท ต่อปี

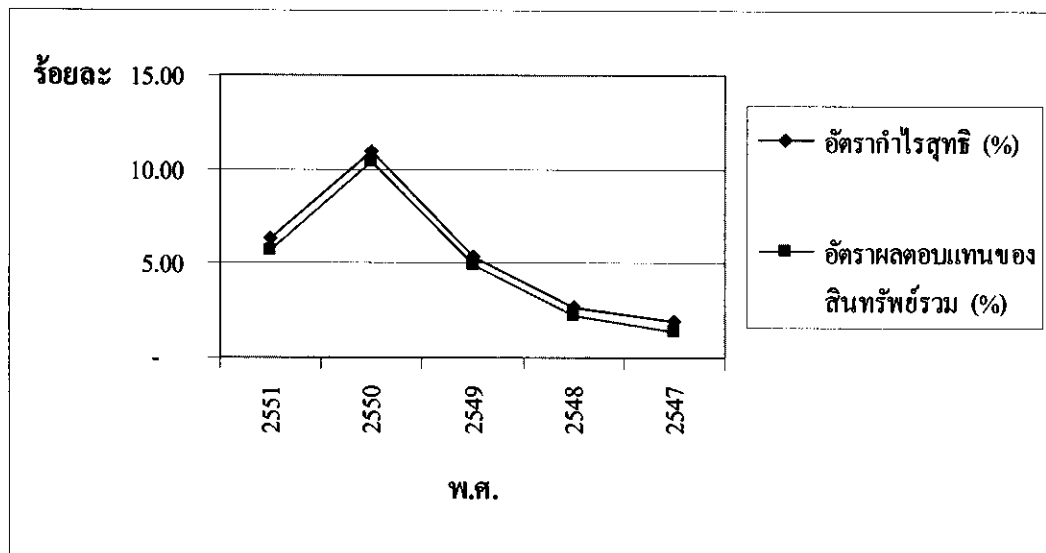
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

1. อัตรากำไรสุทธิและอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม

ตารางที่ 5.3 แสดงอัตรากำไรสุทธิและอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม

หน่วย : ล้านบาท

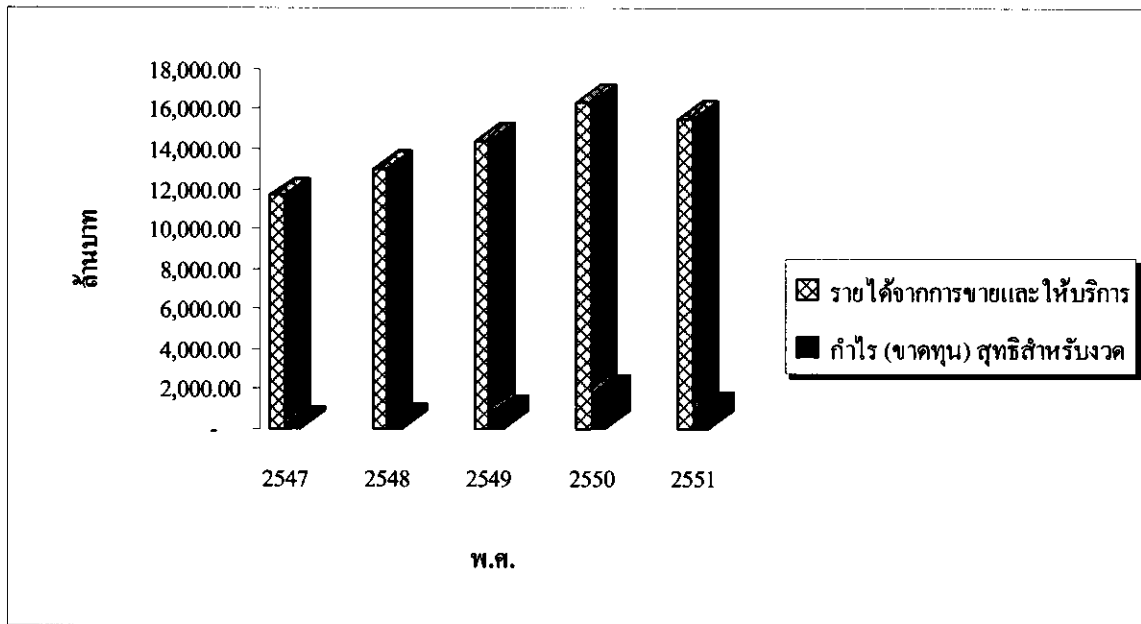
อัตราส่วนทางการเงิน	2551	2550	2549	2548	2547
2.1 อัตรากำไรสุทธิ	$\frac{972.22}{15,463.27} \times 100$ = 6.29 %	$\frac{1,785.88}{16,333.49} \times 100$ = 10.93 %	$\frac{777.01}{14,400.22} \times 100$ = 5.40 %	$\frac{347.67}{12,951.02} \times 100$ = 2.68 %	$\frac{229.20}{11,642.16} \times 100$ = 1.97 %
2.2 อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม	$\frac{972.22}{17,129.08} \times 100$ = 5.68 %	$\frac{1,785.88}{17,206.91} \times 100$ = 10.38 %	$\frac{777.01}{15,933.18} \times 100$ = 4.88 %	$\frac{347.67}{15,631.42} \times 100$ = 2.22 %	$\frac{229.20}{16,082.14} \times 100$ = 1.43 %

ภาพที่ 5.3 กราฟอัตราค่าไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม

จากตารางที่ 5.3 และ ภาพที่ 5.3 เป็นการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าไรสุทธิและอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม ทั้งนี้ จากข้อมูลในงบดุลและงบกำไรขาดทุน (ภาคผนวก ก และ ข) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีสินทรัพย์รวมสุทธิสำหรับปีสิ้นสุด 31 ธันวาคม 2551 จำนวน 17,129.08 ล้านบาท และในปี 2551 มีค่าไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลจำนวน 972.22 ล้านบาท ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าไรสุทธิและอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวมตั้งแต่ปี 2547 – 2551 เป็นดังนี้

1.1 อัตราค่าไรสุทธิ จากการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรโดยใช้อัตราค่าไรสุทธิ พบว่าของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.97 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 2.68 ในปี 2548 และร้อยละ 5.40 ในปี 2549 ส่วนในปี 2550 มีอัตราค่าไรสุทธิสูงสุดเท่ากับร้อยละ 10.93 เนื่องจากรายได้ในกลุ่มธุรกิจอื่นๆ เพิ่มขึ้นจากปี 2549 ถึง 1,371.74 ล้านบาท ในขณะที่ค่าใช้จ่ายโดยรวมเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย สำหรับปี 2551 อัตราส่วนนี้ได้ปรับลดลงเป็นร้อยละ 6.29 หากเปรียบเทียบอัตราส่วนกำไรของปี 2551 กับปี 2547 - 2549 ถือว่าเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นในระดับปกติ ซึ่งจากแนวโน้มอัตราค่าไรสุทธิที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว อาจเป็นไปได้ว่าเกิดจากการเปิดบริการใหม่ทำให้บริษัทฯ มีรายได้เพิ่ม ในขณะที่ค่าใช้จ่ายซึ่งส่วนใหญ่เป็นต้นทุนแรงงานไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมทั้ง 5 ปี ถือว่าบริษัทฯ มีผลการดำเนินงานที่ค่อนข้างต่ำ (แผนภาพที่ 5-4)

ภาพที่ 5.4 กราฟเปรียบเทียบรายได้จากการขายและให้บริการกับกำไรสุทธิ

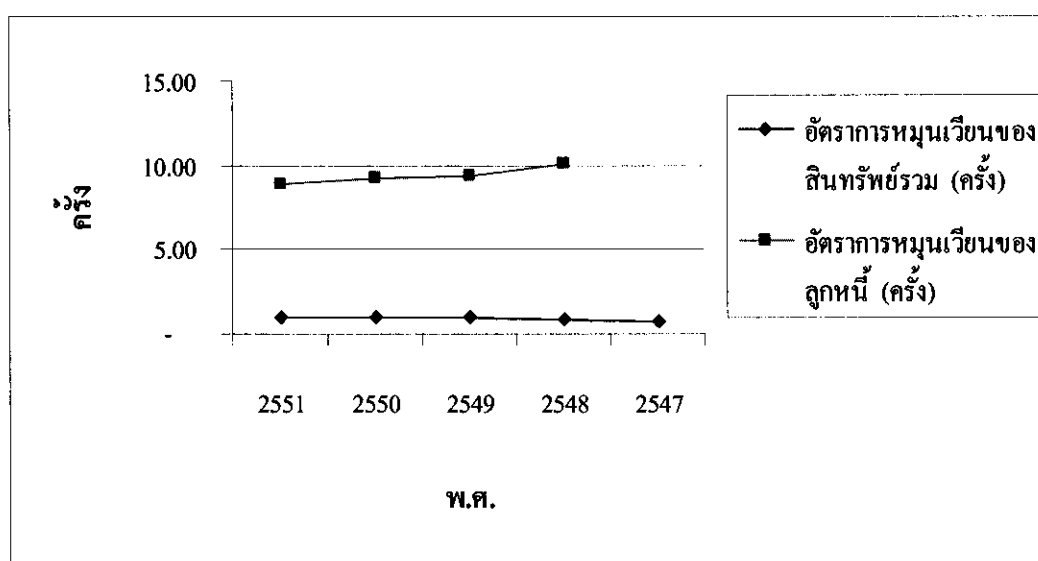
1.2 อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม เป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นของบริษัทฯ ซึ่งพบว่าบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี จากปี 2547 อยู่ที่อัตราร้อยละ 1.43 เป็นร้อยละ 2.22 ในปี 2548 และปี 2549 ร้อยละ 4.88 สำหรับปี 2550 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10.38 เนื่องจากรายได้ในกลุ่มธุรกิจอื่นๆ และลดลงเป็นร้อยละ 5.68 ในปี 2551 ทั้งนี้ อัตราส่วนดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีแนวโน้มที่สูงขึ้นหรือมีผลประกอบการดีขึ้น อย่างไรก็ตามอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีก็ยังอยู่ในอัตราส่วนที่ค่อนข้างต่ำ ดังนั้น บริษัทฯ ควรจะต้องหาแนวทางบริหารสินทรัพย์ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งรายการเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เงินลงทุนชั่วคราว รวมถึงที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ตลอดจนลูกหนี้การค้า

2. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และของลูกหนี้

ตารางที่ 5.4 แสดงอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และของลูกหนี้

หน่วย : ล้านบาท

อัตราส่วนทางการเงิน	2551	2550	2549	2548	2547
2.3 อัตราการ หมุนเวียนของ สินทรัพย์รวม	$\frac{15,463.27}{17,129.08}$ = 0.90 ครั้ง	$\frac{16,333.49}{17,206.91}$ = 0.95 ครั้ง	$\frac{14,400.22}{15,933.18}$ = 0.90 ครั้ง	$\frac{12,951.02}{15,631.42}$ = 0.83 ครั้ง	$\frac{11,642.16}{16,082.14}$ = 0.72 ครั้ง
2.4 อัตราการ หมุนเวียนของลูกหนี้	$\frac{5,335.93}{602.57}$ = 8.86 ครั้ง	$\frac{5,106.69}{549.57}$ = 9.29 ครั้ง	$\frac{4,793.28}{512.68}$ = 9.35 ครั้ง	$\frac{5,071.92}{500.59}$ = 10.13 ครั้ง	$\frac{3,877.56}{389.48}$ = 9.96 ครั้ง
- ระยะเวลาที่ใช้ใน การเรียกเก็บหนี้	$\frac{616.86}{14.58}$ = 42.31 วัน	$\frac{588.29}{13.99}$ = 42.05 วัน	$\frac{510.85}{13.13}$ = 38.90 วัน	$\frac{514.51}{13.90}$ = 37.03 วัน	$\frac{486.67}{10.62}$ = 45.83 วัน

ภาพที่ 5.5 กราฟอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และของลูกหนี้

จากตารางที่ 5.4 และภาพที่ 5.5 แสดงอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และของลูกหนี้ ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าในภาพรวมการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และของลูกหนี้ในช่วงระยะเวลาการดำเนินงานตั้งแต่ปี 2547-2551 มีอัตราส่วนในแต่ละปีไม่แตกต่างกันมากนักและในส่วนของอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีแนวโน้มลดลง ดังรายละเอียดดังนี้

2.1 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม เมื่อเปรียบเทียบกับยอดขายสุทธิ พบว่าในปี 2551 มีค่าเท่ากับ 0.90 ครั้ง เป็นอัตราที่ใกล้เคียงกับปีก่อน ๆ กล่าวคือ ปี 2550 เท่ากับ 0.95 ครั้ง ปี 2549 เท่ากับ 0.90 ครั้ง ปี 2548 และ 2547 เท่ากับ 0.83 และ 0.72 ตามลำดับ และหากเฉลี่ยทั้ง 5 ปี (2547 – 2551) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.86 ครั้ง เป็นอัตราที่ค่อนข้างต่ำมาก ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าการใช้ประโยชน์ในสินทรัพย์ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

2.2 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ การขายสินค้าและให้บริการของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีทั้งประเภทขายสดและขายเชื่อหรือการให้เครดิตเทอม โดยลูกหนี้จ่ายชำระเป็นรายเดือน ซึ่งบริษัทมีระเบียบวิธีปฏิบัติและเงื่อนไขหลักเกณฑ์การพิจารณาให้เครดิตเทอมแก่ลูกค้า ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) ลูกค้าที่เป็นหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และ 2) ภาคเอกชนที่เป็นลูกค้ารายใหญ่ หรือลูกค้าธุรกิจมีปริมาณการฝากส่งเป็นจำนวนมาก ซึ่งตามระเบียบบริษัทฯ จะให้เครดิตเทอมแก่ผู้ใช้บริการเป็นระยะเวลา 30 วัน

อนึ่ง สำหรับการวิเคราะห์อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ และระยะเวลาการเรียกเก็บหนี้ ในครั้งนี้ พิจารณาเฉพาะลูกหนี้การค้าภายในประเทศเท่านั้น สำหรับลูกหนี้การค้าระหว่างประเทศไม่นำมารวมวิเคราะห์ด้วย เนื่องจากลักษณะและเงื่อนไขการชำระเงินเป็นไปตามข้อตกลงของการไปรษณีย์สากล ซึ่งแตกต่างจากลูกหนี้การค้าภายในประเทศ หากนำมารวมวิเคราะห์ด้วยจะทำให้การวิเคราะห์ไม่แสดงผลที่แท้จริง

สำหรับอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้-ภายในประเทศของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ระหว่างปี 2547-2551 มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงลดลง ซึ่งเป็นสัญญาณที่ไม่ค่อยดี ดังนั้น บริษัทฯ ควรต้องพิจารณาหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข โดยอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้-ภายในประเทศปี 2547 เท่ากับ 9.96 ครั้ง ปี 2548 เท่ากับ 10.13 ครั้ง ปี 2549 เท่ากับ 9.35 ครั้ง ส่วนปี 2550 และ 2551 เป็น 9.29 และ 8.86 ครั้ง ตามลำดับ ขณะที่ระยะเวลาการเรียกเก็บหนี้ในปี 2551 ปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน ๆ โดยใช้เวลา 42.32 วัน ในขณะที่ปี 2547 เท่ากับ 45.83 วัน ปี 2548 เท่ากับ 37.03 วัน ปี 2549 เท่ากับ 38.90 วัน และปี 2550 เท่ากับ 42.05 วัน ซึ่งถือว่าเก็บหนี้ได้ค่อนข้างช้า เนื่องจากบริษัทฯ กำหนดระยะเวลาการให้เครดิตไว้เพียง 30 วัน เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ และระยะเวลาการเรียกเก็บหนี้แล้ว บริษัทฯ ต้องทบทวนกลยุทธ์ด้านการตลาด

เพื่อให้สามารถขายสินค้าและมีผู้ใช้บริการมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องเร่งรัดติดตามหนี้ให้เร็วยิ่งขึ้น ด้วยเช่นกัน เพื่อเสริมสภาพคล่องทางการเงินของบริษัทฯ

3. อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือและระยะเวลาการขายสินค้า

ตารางที่ 5.5 แสดงอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือและระยะเวลาการขายสินค้า

หน่วย : ล้านบาท

อัตราส่วนทางการเงิน	2551	2550	2549	2548	2547
2.5 อัตราส่วนการ หมุนเวียนของสินค้า คงเหลือ	<u>12,200.71</u> 548.49 = 22.24 ครั้ง	<u>11,794.15</u> 404.19 = 29.18 ครั้ง	<u>11,240.21</u> 380.53 = 29.54 ครั้ง	<u>10,916.00</u> 402.00 = 27.15 ครั้ง	<u>9,913.07</u> 248.89 = 39.83 ครั้ง
- ระยะเวลาการขาย สินค้า	<u>546.77</u> 33.43 = 16.36 วัน	<u>550.21</u> 32.31 = 17.03 วัน	<u>258.78</u> 30.80 = 8.38 วัน	<u>502.89</u> 29.91 = 16.82 วัน	<u>301.12</u> 27.16 = 11.09 วัน

จากตารางที่ 5.5 พบว่าอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือหรือจำนวนครั้งของการเข้า-ออกของสินค้าต่อปีมีจำนวนไม่มากนัก โดยบริษัทฯ มีปริมาณสินค้าคงเหลือ ณ 31 ธันวาคม 2551 จำนวน 546.77 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2547 กว่า 244.- ล้านบาท สำหรับผลการวิเคราะห์อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือและระยะเวลาการขายสินค้า ระหว่างปี 2547 – 2551 เป็นดังนี้

- อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ตั้งแต่ปี 2548 -2551 ปรับลดลงโดยตลอดจาก 39.83 ครั้ง ในปี 2547 เป็น 22.24 ครั้ง ในปี 2551 ขณะที่ระยะเวลาในการขายสินค้าเพิ่มขึ้นในลักษณะตรงกันข้ามกับอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าจาก 11.09 วัน ในปี 2547 เป็น 16.36 วัน ในปี 2551 ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของประเภทและจำนวนรายการสินค้าที่บริษัทฯ นำมาจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ ทำให้ปริมาณสินค้าคงคลังมีมากขึ้น เช่น รายการสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ เป็นต้น สำหรับอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือในปี 2548 – 2550 เท่ากับ 27.15 29.54 และ 29.18 ครั้ง ตามลำดับ

อนึ่ง ข้อมูลในงบการเงินที่นำมาใช้ในการคำนวณหาอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ แสดงด้วยมูลค่ายอดรวมสินค้าที่มีไว้เพื่อขาย (ลำดับที่ (1) – (4)) และสินค้าที่มีไว้เพื่อ

ใช้ในการดำเนินงาน (ลำดับที่ (5) - (6)) ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ในส่วนนี้อาจแสดงผลไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์

สินค้าคงเหลือของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ประกอบด้วย

- (1) สินค้าไปรษณีย์ ได้แก่ กล่อง ซอง และตู้จดหมายประจำบ้าน
- (2) สินค้าที่ระลึก อาทิ ตู้ไปรษณีย์กระปุกออมสิน รูปปั้นนุรุษไปรษณีย์
- (3) สินค้าเบ็ดเตล็ด อาทิ วัตถุมงคล เครื่องสำอาง บัตรโทรศัพท์ สิ่งสะสมในโอกาส

พิเศษของหน่วยงานต่าง ๆ สินค้าประเภทอาหารตามสโลแกน “อร่อยทั่วไทย สั่งได้ที่ไปรษณีย์” ฯลฯ

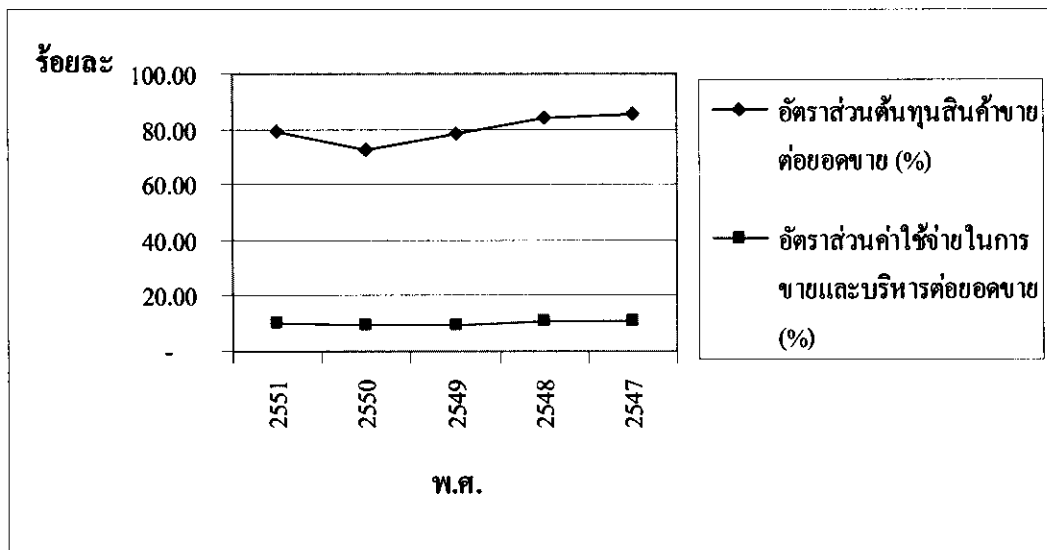
- (4) คราไปรษณียากรและสิ่งสะสม
- (5) ยาและเวชภัณฑ์
- (6) เอกสารแบบพิมพ์และวัสดุทั่วไป

4. อัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขาย และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขาย

ตารางที่ 5.6 แสดงอัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขาย และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขาย

หน่วย : ล้านบาท

อัตราส่วนทางการเงิน	2551	2550	2549	2548	2547
2.6 อัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขาย	$\frac{12,200.71}{15,463.27} \times 100$ = 78.90 %	$\frac{11,794.15}{16,333.49} \times 100$ = 72.21 %	$\frac{11,240.21}{14,400.22} \times 100$ = 78.06 %	$\frac{10,916.00}{12,951.02} \times 100$ = 84.29 %	$\frac{9,913.07}{11,642.16} \times 100$ = 85.15 %
2.7 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขาย	$\frac{1,575.16}{15,463.27} \times 100$ = 10.19 %	$\frac{1,490.70}{16,333.49} \times 100$ = 9.13 %	$\frac{1,390.28}{14,400.22} \times 100$ = 9.65 %	$\frac{1,392.00}{12,951.02} \times 100$ = 10.75 %	$\frac{1,252.01}{11,642.16} \times 100$ = 10.75 %

ภาพที่ 5.6 กราฟอัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขาย และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขาย

จากตารางที่ 5.6 และภาพที่ 5.6 แสดงให้เห็นสัดส่วนของต้นทุนขาย และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขาย 100.- บาท ซึ่งผลการวิเคราะห์โดยรวมระหว่างปี 2547-2551 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารค่อนข้างสูง ซึ่งมีผลทำให้บริษัท มีผลตอบแทนต่ำ ทั้งนี้ หากไม่สามารถลดต้นทุนขายรวมทั้งค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารลงได้ บริษัทฯ ต้องเพิ่มยอดขายให้มากขึ้นจึงจะสามารถทำให้มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น โดยผลการวิเคราะห์แต่ละอัตราส่วนเป็นดังนี้

4.1 อัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขาย บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีอัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขายแต่ละปี ระหว่างปี 2547 – 2551 อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ ปี 2547 เท่ากับร้อยละ 85.15 ปี 2548 ร้อยละ 84.29 ปี 2549 ร้อยละ 78.06 ปี 2550 ร้อยละ 72.21 และปี 2551 ร้อยละ 78.90 ทั้งนี้ อัตราส่วนตั้งแต่ปี 2548 - 2551 ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนปี 2547 แสดงว่าบริษัทฯ มีความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้นเล็กน้อยซึ่งสอดคล้องกับอัตราส่วนกำไร โดยอาจเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของยอดขายหรือการลดลงของต้นทุนขายก็ได้ อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานโดยรวมของบริษัทฯ ในช่วงดังกล่าวนี้มีต้นทุนสินค้าต่อยอดขายที่ค่อนข้างสูงหรือมีกำไรต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับกระแสเงินสดตามที่ปรากฏในอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนหรือต่อหนี้สินรวม

4.2 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขาย อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขายตั้งแต่ปี 2548 – 2551 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2547 ซึ่งเป็นปีแรกหลังการแปลงสภาพ พบว่าอัตราส่วนปรับลดลงเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ ปี 2547 ร้อยละ 10.75 ปี 2548 ร้อยละ 10.75 ปี 2549 ร้อยละ 9.65 ปี 2550 - 2551 ร้อยละ 9.13 และ 10.19 ตามลำดับ ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ค่อนข้างต่ำ โดยเฉลี่ยทั้ง 5 ปี อยู่ที่ประมาณร้อยละ 10 ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายที่มีผลต่อกำไรและกระแสเงินสดของบริษัทมากที่สุดได้แก่ ต้นทุนจากการขายและให้บริการ

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน

1. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) จากผลการวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงินของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) ตั้งแต่ปี 2547 - 2551 พบว่าตลอดระยะเวลา 5 ปี บริษัทมีสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้นที่ค่อนข้างดี และมีแนวโน้มปรับเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับหนี้สินระยะสั้น พบว่าในปี 2547 มีสัดส่วนกว่า 1.46 เท่า และในปี 2551 มีสัดส่วนสูงกว่า 2 เท่า ขณะที่สภาพคล่องทางการเงินระยะยาว ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมในปี 2547 มีค่าอยู่ที่ร้อยละ 11.32 และในปี 2551 ลดเหลือร้อยละ 1.73 ดังนั้น ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องทางการเงินของบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด สถานะปัจจุบันจึงมีค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ได้แก่ บริษัทฯ มีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดรวมถึงเงินลงทุนระยะสั้น (เงินฝากธนาคารอายุเกิน 1 ปี) และมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์จำนวนมาก ขณะเดียวกันบริษัทฯ ไม่มีหนี้สินระยะยาวที่เกิดจากการกู้ยืมเลย อนึ่ง บริษัทฯมีเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็วที่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลาอย่างเพียงพอ

แต่หากพิจารณาเฉพาะกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในแต่ละปีเพียงอย่างเดียว ก็อาจแสดงให้เห็นว่าบริษัทฯ มีความเสี่ยงด้านสภาพคล่องค่อนข้างมาก เนื่องจากมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้สินหมุนเวียนซึ่งแสดงไว้ ณ วันสิ้นงวดบัญชี อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ ได้บริหารความเสี่ยงดังกล่าวไว้แล้วโดยในการจัดสรรงบประมาณไว้รองรับ อาทิ เงินชดเชย ทดแทนตามโครงการลาออกก่อนเกษียณอายุค้างจ่าย เงิน โบนัสค้างจ่าย และค่าส่วนแบ่งบริการไปรษณีย์ระหว่างประเทศ เป็นต้น

2. ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ให้บริการแก่ประชาชน ทั้งแบบชำระสดและชำระเป็นเงินเชื่อรายเดือนสำหรับลูกค้าที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชนรายใหญ่ ดังนั้น ความเสี่ยงด้านเครดิต ได้แก่ ความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ของลูกค้าหรือได้รับชำระล่าช้า ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากอัตราการหมุนเวียนของลูกค้าจะพบว่านอกจากจำนวนครั้งในการหมุนของลูกค้าที่ค่อนข้างน้อยแล้ว อัตราการหมุนเวียนยังมีแนวโน้มลดลงจาก 10.13 ครั้ง ในปี 2547 เป็น 8.86 ครั้ง ในปี 2551 และระยะเวลาที่ใช้ในการเรียกเก็บหนี้เพิ่มขึ้นจาก 37.03 วัน ในปี 2548 เป็น 42.31 วัน ในปี 2551 ซึ่งเป็นระยะเวลาการเรียกเก็บหนี้ที่เกินกว่าเวลาการให้เครดิตแก่ลูกค้า ดังนั้น การได้รับชำระหนี้ล่าช้าหรืออาจจะไม่ได้รับ จึงเป็นความเสี่ยงทางการเงินประเภทหนึ่งที่บริษัทต้องบริหารจัดการและควบคุม เนื่องจากจะมีผลกระทบต่อกระแสเงินสดและสภาพคล่องของกิจการ หรือผลการดำเนินงานโดยรวมของบริษัทฯ

3. ความเสี่ยงด้านสินค้า (Inventory Risk) จากการพิจารณาการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือในช่วงระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี 2547 – 2551 พบว่าสินค้ามีอัตราการหมุนเวียนช้าลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2547 แสดงว่ามีการจัดเก็บสินค้ามากขึ้นหรือการขายสินค้ากระทำได้น้อยลง หรืออาจจะเกิดจากการเพิ่มขึ้นของประเภทสินค้า ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายการดำเนินงานในด้านธุรกิจค้าปลีกของบริษัทฯ ให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มอัตราส่วนรายได้ โดยปี 2551 สินค้าคงเหลือมีมูลค่า 546.77 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2547 กว่า 200.- ล้านบาท (ภาคผนวก ก) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประเภทสินค้าในขณะที่ยอดจำหน่ายมีไม่มากพอ เป็นผลทำให้อัตราการหมุนเวียนมีแนวโน้มน้อยลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงเป็นความเสี่ยงอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทฯ ในอนาคต สำหรับสาเหตุอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ อาทิ การสั่งซื้อสินค้ามากเกินไป ขาดการวางแผนและพยากรณ์การผลิต รวมทั้งการพยากรณ์ยอดขายที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนจนทำให้สินค้าคงเหลือปลายงวดมีปริมาณสูงเกินไป ซึ่งอาจทำให้ประสบปัญหาในเรื่องต้นทุนการเก็บรักษาที่สูง สินค้าเสื่อมสภาพ หกคอายุ ล้าสมัย ถูกขโมย หรือสูญหาย นอกจากนี้ยังทำให้สูญเสียโอกาสในการนำเงินที่จมอยู่กับสินค้าคงคลังนี้ไปหาประโยชน์ในด้านอื่น ๆ

4. ความเสี่ยงจากผลประกอบการอาจไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จากสถานการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตที่บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ต้องเผชิญทำให้อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานและผลประกอบการของบริษัทฯ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน อาทิ ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจโลกและภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่ต้องเผชิญกับปัจจัยลบ ปัญหาความไม่แน่นอนทางการเมืองมีผลต่อความเชื่อมั่นในการบริโภค ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้เกิดการชะลอการใช้จ่าย ภาวะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสื่อสารและขนส่ง การเข้ามาของกลุ่มแข่งขันรายใหม่ สำหรับปัจจัยภายในที่สำคัญได้แก่

ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารที่มีมูลค่าสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประสิทธิภาพและคุณภาพในการให้บริการ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่จะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายด้านรายได้ขององค์กรทั้งสิ้น

5. ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย โดยที่การทำธุรกรรมส่วนใหญ่ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ใช้เงินสกุลบาททำให้ไม่ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนมากนัก อย่างไรก็ตาม แม้บริษัทฯ จะมีธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่ากิจการทั้งหมด แต่บริษัทฯ ได้กำหนดมาตรการสำหรับธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสกุลต่างประเทศ ได้แก่ การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศเพื่อรองรับการโอนหรือรับโอนเงินจากบริการการรับ-จ่ายเงินค่าส่วนแบ่งไปรษณีย์ระหว่างประเทศ ธนาณัติระหว่างประเทศ และบริการเวสเทิร์นยูเนียน ประกอบด้วย เงินฝากสกุลดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และสกุลเงินญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังได้เปิดบัญชีเงินฝากที่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เพื่อบริหารจัดการเงินฝากธนาคารให้เกิดประโยชน์และได้รับผลตอบแทนสูงสุดรวมทั้งรองรับการขายบริการให้มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ภายหลังจากการแปลงสภาพ พ.ศ. 2547 – 2551 เพื่อวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไร และความเสียหายทางการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด โดยใช้ข้อมูลงบการเงินปี พ.ศ. 2547 - 2551 ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน งบการกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 สภาพคล่องทางการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานตั้งแต่ปี 2547 - 2551 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าอัตราส่วนการเพิ่มขึ้นในแต่ละปีนั้นจะไม่สูงมากนักก็ตาม ซึ่งอัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้นที่เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน กล่าวคือ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนเพิ่มขึ้นจาก 0.10 เท่า ในปี 2547 เป็น 0.35 เท่า ในปี 2551 ขณะที่อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนและอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็วก็เพิ่มขึ้นเช่นกันจาก 1.46 และ 1.38 เท่า ในปี 2547 เป็น 2.13 และ 2.00 เท่า ในปี 2551 ตามลำดับ ขณะที่อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะยาวก็เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกันกับอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้น กล่าวคือ อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ตั้งแต่ปี 2548 – 2551 ค่อย ๆ ปรับลดลงจากปี 2547 สำหรับอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี 2548 - 2551 กับปี 2547 พบว่ามีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นทุกปี

1.2 ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

จากการพิจารณาอัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร สรุปได้ว่าในภาพรวมบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีแนวโน้มการสร้างผลตอบแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอัตรากำไรสุทธิปรับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.97 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 6.29 ในปี 2551 และอัตรา

ผลตอบแทนสินทรัพย์รวมก็เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากกราฟในภาพที่ 5-4 สำหรับอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมตั้งแต่ปี 2548 - 2551 ปรับเพิ่มขึ้นแต่ไม่มากนัก ทั้งนี้ บริษัทฯ ใช้เวลาในการจัดเก็บหนี้จากลูกหนี้มากกว่าเครดิตเทอมที่กำหนดไว้ในข้อตกลงหรือสัญญาการให้บริการ นอกจากนี้ อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือก็มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ระยะเวลาการขายสินค้าใช้เวลานานขึ้น ด้านอัตราส่วนต้นทุนสินค้าขายต่อยอดขายในแต่ละปีนั้นค่อนข้างสูงแต่มีแนวโน้มลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับตั้งแต่ปี 2548 - 2551 กับปี 2547 สำหรับอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขายตั้งแต่ปี 2548 - 2551 มีแนวโน้มลดลงเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2547

1.3 ความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด จากการวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในระหว่างปี 2547 - 2551 โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) ทำให้พบความเสี่ยงทางการเงินด้านต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) ได้แก่ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่บริษัทฯ ได้รับในแต่ละปีไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้สินหมุนเวียน ณ วันสิ้นงวดบัญชี
- (2) ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ล่าช้าหรือเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดเวลาที่ตกลงกัน กล่าวคือ บริษัทฯ ใช้ระยะเวลาในการจัดเก็บหนี้จากลูกหนี้นานกว่า 30 วัน โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นดังจะเห็นได้จากในปี 2548 ใช้ระยะเวลาจัดเก็บหนี้ 37.03 วัน แต่ในปี 2551 ใช้ระยะเวลาในการจัดเก็บหนี้นานถึง 42.31 วัน
- (3) ความเสี่ยงด้านสินค้า (Inventory Risk) เนื่องจากปริมาณสินค้าคงคลังของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในขณะที่อัตราส่วนการหมุนของสินค้าลดลง ดังนั้นความเสี่ยงด้านสินค้าจึงเป็นอีกประเด็นที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
- (4) ความเสี่ยงจากผลประกอบการอาจไม่เป็นไปตามเป้าหมาย อันเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจโลกและภายในประเทศ สถานการณ์การเมือง และสภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ คุณภาพบริการ ต้นทุนจากการขายและให้บริการที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- (5) ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย จากการศึกษาพบว่าบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีโอกาสเกิดความเสี่ยงดังกล่าวนี้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากการดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่จะใช้เงินสกุลบาทในการทำธุรกรรมต่าง ๆ และได้เปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเป็นสกุลเงินตราต่างประเทศไว้รองรับกิจกรรมที่ต้องรับหรือจ่ายชำระเป็นเงินตราต่างประเทศ นอกจากนี้บริษัทฯ ไม่มีภาระหนี้สินจากการกู้ยืมจึงไม่มีความเสี่ยงด้านดอกเบี้ยจ่าย

2. อภิปรายผลการศึกษา

2.1 จากผลการวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งพบว่า มีสภาพคล่องทางการเงินทั้งระยะสั้นและระยะยาวอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี โดยพิจารณาจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว นั้น เป็นผลมาจากบริษัทฯ มีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดค่อนข้างสูง โดยในปี 2547 และ 2551 มีจำนวน 4,802.17 และ 6,664.48 ล้านบาท ตามลำดับ รวมถึงบริษัท ฯ ไม่มีภาระผูกพันในการกู้ยืมเงินมาเพื่อดำเนินงานหรือลงทุน หนี้สินส่วนใหญ่เป็นรายการค่าใช้จ่ายค้างจ่ายซึ่งจะครบกำหนดจ่ายชำระเงินในงวดบัญชีต่อไป รายการเจ้าหนี้การค้าระหว่างประเทศ และเจ้าหนี้การค้าในประเทศ (ภาคผนวก ก)

ในขณะที่อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวมมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ ซึ่งสาเหตุเกิดจากบริษัทฯ มีต้นทุนจากการขายและให้บริการที่ค่อนข้างสูง นั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา เรื่อง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจขนส่งสินค้า : กรณีศึกษาบริษัท นิมซ์เส็งขนส่ง (1988) จำกัด ของ อรุโณทัย สุวิทย์ศักดิ์านนท์ (2545 : 66) ที่ว่าบริษัทมีกำไรสุทธิสูงขึ้นในอัตราส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับรายได้ทั้งหมด โดยสาเหตุที่บริษัทมีอัตราผลตอบแทนกำไรสุทธิในสัดส่วนที่น้อยอาจเนื่องมาจากบริษัทมีต้นทุนในการให้บริการและมีค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้กำไรสุทธิมีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวยังระบุว่าหากบริษัทสามารถลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้จะทำให้สามารถสร้างกำไรสุทธิได้เพิ่มขึ้นทำให้อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้น การควบคุมต้นทุนจากการขายและให้บริการรวมทั้งต้นทุนด้านบริหารคู่ขนานกับการเพิ่มยอดขายให้มากขึ้น ก็น่าจะส่งผลให้บริษัทฯ ได้รับกระแสเงินสดมากขึ้น อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวมของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีสัดส่วนที่สูงขึ้น

2.2 โดยที่รายได้ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ประกอบด้วยรายได้ที่เกิดจากการขายสินค้าและรายได้ที่เกิดจากการให้บริการไปรษณีย์ ดังนั้น ต้นทุนจากการขายและให้บริการที่แสดงในงบการเงินจึงประกอบด้วยต้นทุนของทั้ง 2 ส่วน แต่เนื่องจากข้อมูลในงบการเงินไม่แยกแสดงรายการว่าต้นทุนของรายได้แต่ละประเภทมีสัดส่วนเท่าใด (ภาคผนวก ก) ทำให้ต้นทุนจากการขายและให้บริการที่นำไปใช้วิเคราะห์อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ และอัตราส่วนต้นทุนสินค้าต่อยอดขาย มีมูลค่าสูงเกินไป ค่าที่คำนวณได้จึงแสดงผลที่ต่ำ การอ่านผลจากการวิเคราะห์จึงไม่สามารถวัดประสิทธิภาพการจัดการสินค้าคงคลังได้

ทั้งนี้ ปริมาณสินค้าคงเหลือในแต่ละปีตั้งแต่ปี 2548 – 2551 ที่เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2547 (ภาคผนวก ก) อาจทำให้ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการก็ได้ เช่นเดียวกับผลการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่ผลิตเครื่องมือแพทย์ กรณีศึกษา บริษัท ยีอี เมดิคอล ซิสเต็มส์ (ประเทศไทย) จำกัด ของ ทิชาพร รุจิเทศ (2547 : จ) ที่ว่าจากการวิเคราะห์พบว่าบริษัทมีการเก็บอะไหล่ไว้ในคลังสินค้ามาก ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่าอะไหล่ชิ้นนั้นเป็นอะไหล่ที่ใช้สำหรับการซ่อมแซมเครื่องมือแพทย์ แต่ไม่สามารถนำไปใช้ได้ในปัจจุบัน เนื่องจากวิวัฒนาการของเครื่องมือแพทย์จึงมีผลทำให้อะไหล่ที่เก็บที่คลังสินค้านั้นล้าสมัย และไม่สามารถนำไปใช้ในการซ่อมแซมเครื่องมือแพทย์ได้ เช่น เครื่องเอ็กซ์เรย์ เป็นต้น

สำหรับอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้รวมถึงการจัดเก็บหนี้ที่ใช้ระยะเวลาานมากขึ้นกว่าระยะเวลาที่บริษัทฯ กำหนดไว้ตามสัญญาหรือข้อตกลง นั้น อาจเกิดผลกระทบต่อกระแสเงินสดรับและสภาพคล่องของบริษัทฯ ได้เช่นกัน ดังผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์สมการอุปสงค์โครงสร้างตลาดและอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่ให้บริการสื่อสารผ่านจอคอมพิวเตอร์ (วีแสด) ในประเทศไทย ของ ชบาไพโร ศรีนนท์ (2540) ที่กล่าวว่าบริษัทมีปัญหาเล็กน้อยเกี่ยวกับ Average Collection Period มีระยะเวลาในการให้เครดิตกับลูกค้านานไปเล็กน้อย ซึ่งบริษัทฯ อาจประสบกับภาวะความเสี่ยงด้านหนี้สูญในอนาคตได้

2.3 โดยที่ธุรกิจไปรษณีย์ส่วนใหญ่ประกอบด้วยกิจกรรมการขนส่งสิ่งของ สินค้า หรือข้อมูลข่าวสารในลักษณะเอกสารระหว่างบุคคล(Customer to Customer) หรือระหว่างธุรกิจ (Business to Business) และระหว่างธุรกิจและบุคคล (B to C or C to B) ดังนั้น ความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ที่สำคัญได้แก่ ความเสี่ยงจากผลประกอบการอาจไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งมีสาเหตุจากทั้งปัจจัยนอกและปัจจัยภายใน โดยปัจจัยภายนอกได้แก่ สภาพเศรษฐกิจโลกและภายในประเทศ ปัญหาทางการเมือง ซึ่งการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้กระทำค่อนข้างยาก โดยในช่วงที่เศรษฐกิจถดถอยหรือตกต่ำ ผู้บริโภคกระตือรือร้นและชะลอการใช้จ่ายหรือเก็บออมมากขึ้น ความต้องการเคลื่อนย้ายหรือขนส่งสินค้าและวัตถุดิบไปยังภูมิภาคต่าง ๆ มีน้อยลง รวมถึงความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจสื่อสารและการเข้ามาของคู่แข่งรายใหม่ ทำให้การส่งข่าวสารระหว่างกันผ่านระบบงานไปรษณีย์มีจำนวนน้อยลง ดังนั้น จึงเป็นปัจจัยเสี่ยงที่มีต่อผลประกอบการที่อาจไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทั้งนี้ เป็นไปในทำนองเดียวกันกับทฤษฎีความเสี่ยงทางการเงิน : ความเสี่ยงด้านการตลาด (Market Risk) ที่ระบุว่า การผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน การดำเนินนโยบายใช้จ่ายของรัฐบาล การผันผวนของราคาสินค้าอุปโภคบริโภคภายในและนอกประเทศ ล้วนส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานของการลงทุนในตลาดเงิน

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบประเด็นสำหรับนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 จากผลการศึกษารววิเคราะห์ห้วงการเงินของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2547 – 2551 พบว่าปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทฯ ได้แก่ ต้นทุนจากการขาย และให้บริการมีมูลค่าค่อนข้างสูง โดยต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรซึ่งเป็นต้นทุนคงที่ ดังนั้น บริษัทฯ ควรต้องแสวงหามาตรการหรือแนวทางในการควบคุมและลดค่าใช้จ่ายให้ต่ำลงควบคู่ไปพร้อมกับการขยายผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ให้สูงขึ้นทดแทนรายได้จากบริการไปรษณีย์ประเภทที่ถูกลดบทบาทลงเนื่องจากการเกิดขึ้นของบริการทดแทน ขณะเดียวกันต้องพัฒนาระบบไปรษณีย์หลักและควบคุมคุณภาพการบริการให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างแบรนด์และความจงรักภักดีให้เกิดแก่ลูกค้า

3.2 สำหรับการศึกษาด้านการเงินครั้งต่อไปควรศึกษาการบริหารความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อศึกษา โอกาสที่ผลผลิตของการดำเนินงานไม่บรรลุผลลัพธ์เนื่องมาจากการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จรินทร์ อาสาทรงธรรม (2546) “Balance Scorecard ช่วยกิจการได้จริงหรือ?” วารสาร *BU ACADEMIC REVIEW* VOL.1,NO.1, January – June 2003 ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ชบาไพโร ศรีนนท์ (2540) “การวิเคราะห์สมการอุปสงค์โครงสร้างตลาดและอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่ให้บริการสื่อสารผ่านจานดาวเทียมขนาดเล็ก (วีแสด) ในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2545) “เทคนิคการวิเคราะห์งบการเงินบริษัทจดทะเบียน” ค้นคืนวันที่ 28 สิงหาคม 2553 จาก <http://www.bualuang.co.th/le/help/kw/ebook004.pdf>
- ทิชาพร รุจิเทศ (2547) “การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่ผลิตเครื่องมือแพทย์ กรณีศึกษา บริษัท ซีอี เมคคอลล ชิสเต็มส์ (ประเทศไทย) จำกัด” วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (2546) รายงานประจำปี 2546 ภาวะธุรกิจสื่อสารไปรษณีย์ไทยปี 2546 กรุงเทพฯ
- _____. (2547-2551) รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน กรุงเทพฯ : ฝ่ายการบัญชี
- _____. (2551) รายงานประจำปี 2551 ค้นคืนวันที่ 23 สิงหาคม 2553 จาก http://www2.thailandpost.co.th/about_annual.asp
- _____. (2551) ประวัติการไปรษณีย์ไทย ค้นคืนวันที่ 23 สิงหาคม 2553 จาก http://www2.thailandpost.co.th/about_annual.asp
- บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) (2551) รายงานประจำปี ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ ค้นคืนวันที่ 25 สิงหาคม 2553 จาก <http://www.ratch.co.th/th/home/index.php>
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2551) *ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์* พิมพ์ครั้งที่ 7 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2550) *ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการและการจัดการการเงิน* พิมพ์ครั้งที่ 1 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- _____. (2552) *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการจัดการการเงิน* พิมพ์ครั้งที่ 1
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2551) *คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์* (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2551) พิมพ์ครั้งที่ 5
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- รัตนา วงศ์รัศมีเดือน (2550) *บัญชีเพื่อการจัดการ* มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ค้นคืนวันที่ 3
กันยายน 2553 จาก http://dusithost.dusit.ac.th/~rattana_won/ma.php
- วีระชาติ ชุตินันท์วโรคม (2551) “การจัดการการเงินของธุรกิจ” *สารานุกรม..ฉบับลงทุน* ค้นคืนวันที่
3 กันยายน 2553 จาก <http://www.tsi-thailand.org/wiki/index.php>
- สงกรานต์ ทองน่วม (2543) “การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัทในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของประเทศ
ไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2541” การค้นคว้าแบบอิสระ สาขาวิชาการบัญชี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุทธิพันธุ์ ถาวรวงษ์ และฉัตรพงศ์ วัฒนจิรัฎฐ์, FRM (2551) “ความเสี่ยงทางการเงินปัจจัยที่ไม่ควร
มองข้าม” *Risk Management* สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ไทย ค้นคืนวันที่ 20 สิงหาคม 2553 จาก <http://edu.tsi-thailand.org/index.php>
- อรุ โฉนทัย สุวิทย์ศักดิ์คานนท์ (2545) “การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจขนส่งสินค้า :
กรณีศึกษาบริษัท นิมซ์เส็งขนส่ง (1988) จำกัด” วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบัญชี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- Philippe Jorion, *Financial Risk Manager* (Fourth Edition), Wiley ,2007. (2552) “ความเสี่ยงทางการเงิน”
คลังข้อมูลรายวัน ค้นคืนวันที่ 28 สิงหาคม 2553 จาก <http://bankngam.wordpress.com/>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

งบดุล

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

งบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : บาท

	2551	2550	2549	2548	2547
สินทรัพย์					
สินทรัพย์หมุนเวียน					
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	6,664,477,059.73	5,947,721,566.08	4,787,745,262.05	4,161,624,465.81	4,082,168,951.28
เงินลงทุนชั่วคราว	771,725,992.08	1,158,339,326.61	952,607,459.73	417,219,661.71	733,080,763.83
ลูกหนี้การค้าสุทธิ-ในประเทศ	616,858,601.63	588,290,031.84	510,851,185.71	514,505,894.41	486,674,212.06
ลูกหนี้การค้าสุทธิ-ระหว่างประเทศ	737,290,591.12	586,750,010.85	838,849,459.34	809,261,667.85	748,374,320.04
สินค้าคงเหลือ	546,769,157.06	550,211,610.22	258,175,243.09	502,886,250.00	301,122,352.16
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	6,341,840.50	8,704,404.11	15,122,924.83	38,122,791.83	69,334,377.26
รายได้ค้างรับ	189,608,973.03	415,140,547.61	240,904,556.93	240,802,617.21	55,298,374.84
ลูกหนี้พนักงาน	108,761,863.87	104,562,892.20	96,615,242.88	65,470,210.81	79,262,232.82
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	72,726,198.31	115,466,898.99	91,479,928.49	257,855,342.40	331,972,197.41
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	9,714,560,277.33	9,475,187,288.51	7,792,351,263.05	7,007,748,902.03	6,887,287,781.70
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน					
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ	6,946,033,432.36	7,221,915,675.80	7,585,548,242.30	8,014,105,621.96	8,528,142,489.03
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน-สุทธิ	465,544,341.29	506,871,335.88	555,275,831.60	609,564,634.89	666,709,102.15
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	2,944,297.77	2,937,678.22	-	-	-
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	7,414,522,071.42	7,731,724,689.90	8,140,824,073.90	8,623,670,256.85	9,194,851,591.18
รวมสินทรัพย์	17,129,082,348.75	17,206,911,978.41	15,933,175,336.95	15,631,419,158.88	16,082,139,372.88

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

งบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : บาท

	2551	2550	2549	2548	2547
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น					
หนี้สินหมุนเวียน					
เงินธนาคารในประเทศและต่างประเทศ	315,712,819.81	419,385,691.99	683,373,210.44	692,032,427.09	961,504,392.50
เจ้าหนี้การค้า	293,369,147.56	391,246,121.64	28,786,429.09	20,666,854.20	116,878,206.28
เจ้าหนี้การค้า - ในประเทศ	460,131,063.96	611,544,903.34	250,245,145.63	489,970,424.88	353,843,139.40
เจ้าหนี้การค้า - ระหว่างประเทศ	739,612,836.22	547,445,185.40	755,450,697.87	799,660,968.59	1,209,082,387.84
เจ้าหนี้เงินประกันและเงินมัดจำ	88,841,662.20	80,607,213.06	454,878,935.03	448,463,790.21	443,475,286.10
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	2,155,637,279.31	2,310,685,638.12	2,394,125,218.44	1,856,333,077.58	619,690,520.68
รายได้รับล่วงหน้า	135,223,436.10	141,281,134.21	146,234,463.62	195,432,962.59	232,289,954.30
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	382,042,292.87	421,472,594.67	546,042,766.49	504,879,112.30	791,210,012.25
รวมหนี้สินหมุนเวียน	4,570,570,538.03	4,923,668,482.43	5,259,136,866.61	5,007,439,617.44	4,727,973,899.35
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
รายได้รอตัดบัญชี	249,329,044.21	272,105,134.75	290,411,185.18	297,153,316.02	303,887,099.84
เงินกองทุนบำเหน็จบำนาญผู้ปฏิบัติงาน ปตท	47,375,760.29	57,519,891.46	64,501,216.46	505,124,168.39	1,516,237,621.72
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	296,704,804.50	329,625,026.21	354,912,401.64	802,277,484.41	1,820,124,721.56
รวมหนี้สิน	4,867,275,342.53	5,253,293,508.64	5,614,049,268.25	5,809,717,101.85	6,548,098,620.91

บริษัท ปารณีนีไทย จำกัด

งบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : บาท

	2551	2550	2549	2548	2547
ส่วนของผู้ถือหุ้น					
ทุนเรือนหุ้น					
ทุนจดทะเบียน					
หุ้นสามัญ 75,000,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท	1,250,000,000.00	1,250,000,000.00	1,250,000,000.00	1,250,000,000.00	750,000,000.00
หุ้นที่ออกและชำระแล้ว					
หุ้นสามัญ 75,000,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท	1,250,000,000.00	1,250,000,000.00	1,250,000,000.00	1,250,000,000.00	750,000,000.00
กำไร (ขาดทุน) สะสม					
จัดสรรแล้ว					
สำรองตามกฎหมาย	125,000,000.00	56,234,016.14	17,383,406.95	-	11,460,238.53
ยังไม่จัดสรร	10,886,807,006.22	10,647,384,433.63	9,051,742,661.75	8,571,702,057.03	8,772,580,513.44
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	12,261,807,006.22	11,953,618,469.77	10,319,126,068.70	9,821,702,057.03	9,534,040,751.97
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	17,129,082,348.75	17,206,911,978.41	15,933,175,336.95	15,631,419,158.88	16,082,139,372.88

ภาคผนวก ข
งบกำไรขาดทุน

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : บาท

	2551	2550	2549	2548	2547
รายได้					
รายได้จากการขายและให้บริการ	15,463,268,075.29	16,333,489,569.70	14,400,224,094.67	12,951,016,421.91	11,642,155,555.68
รายได้อื่น	367,268,017.59	295,344,811.11	264,891,942.35	229,129,230.33	178,755,810.17
รวมรายได้	15,830,536,092.88	16,628,834,380.81	14,665,116,037.02	13,180,145,652.24	11,820,911,365.85
ค่าใช้จ่าย					
ต้นทุนจากการขายและให้บริการ	12,200,710,053.79	11,794,147,301.02	11,240,213,277.21	10,915,999,686.17	9,913,066,215.03
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	1,575,157,101.05	1,490,696,376.84	1,390,279,756.91	1,391,991,624.63	1,252,012,655.32
ค่าใช้จ่ายอื่น	512,809,838.52	532,293,557.73	755,438,101.61	8,045,809.78	11,387,532.81
รวมค่าใช้จ่าย	14,288,676,993.36	13,817,137,235.59	13,385,931,135.73	12,316,037,120.58	11,176,466,403.16
กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้มีบุคคล	1,541,859,099.52	2,811,697,145.22	1,279,184,901.29	864,108,531.66	644,444,962.69
ดอกเบี้ยจ่าย	-	-	-	-	(18,625,578.67)
ภาษีเงินได้มีบุคคล	(569,643,468.87)	(1,025,814,197.39)	(502,172,717.57)	(516,440,392.75)	(396,614,613.52)
กำไร (ขาดทุน) สุทธิสำหรับงวด	972,215,630.65	1,785,882,947.83	777,012,183.72	347,668,138.91	229,204,770.50
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น					
กำไร (ขาดทุน) สุทธิสำหรับงวด	7.78	14.29	6.22	2.98	3.06

ภาคผนวก ค
งบกระแสเงินสด

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : บาท

	2551	2550	2549	2548	2547
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน					
กำไร (ขาดทุน) สุทธิก่อนภาษีเงินได้	1,541,859,099.52	2,811,697,145.22	777,012,183.72	347,668,138.91	229,204,770.50
รายการปรับรายการกำไร (ขาดทุน) เป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากการดำเนินงาน					
คัมเสื่อมราคาและรายจ่ายค่าตัดบัญชี	957,122,004.43	937,938,353.06	903,295,258.61	896,748,462.61	897,859,479.46
รายได้จากสินทรัพย์รับบริจาค	(2,014,423.97)	(903,884.26)	0.00	0.00	0.00
รายการปรับปรุงของปีก่อน	0.00	84,946,191.14	0.00	(60,006,833.85)	0.00
หนี้สูญ/หนี้สงสัยจะสูญ	32,208,592.35	3,667,193.50	9,266,320.29	6,232,225.84	35,439,698.95
(กำไร) ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์	12,157,090.07	112,663,042.26	(4,368,629.35)	6,543,162.24	4,331,362.73
รายได้ตัดบัญชีจวคนี้	(22,776,090.54)	(18,306,050.43)	(6,742,130.84)	(6,733,783.82)	0.00
ขาดทุนจากการบันทึกเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	0.00	0.00	0.00	0.00	(689,156.87)
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	(652,273,853.19)	(840,513,300.97)	0.00	0.00	0.00
กำไรจากการปรับราคาเงินตรา	(42,945,350.60)	(7,212,850.23)	126,187,698.56	(55,083,141.67)	(20,893,133.27)
กำไรจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงเงินสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	1,823,337,068.07	2,982,579,101.29	1,804,650,700.99	1,135,368,230.26	1,145,253,021.50

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : บาท

	2551	2550	2549	2548	2547
การเปลี่ยนแปลงเงินสดในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน					
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง					
ถูกหนึ่การค้ำสุทธิในประเทศ-สุทธิ	(42,018,809.78)	(81,028,204.62)	3,045,985.79	(34,063,908.19)	(229,827,939.86)
ถูกหนึ่การค้ำสุทธิในประเทศ	(127,164,330.31)	295,039,516.99	(1,119,345,403.01)	(809,691,440.01)	(201,574,557.33)
ถูกหนึ่พนักงาน	2,334,116.64	(292,036,367.13)	22,944,906.91	41,139,440.99	22,954,164.49
สินค้ำคงเหลือ	3,442,453.16	6,364,952.72	244,711,006.91	(201,763,897.84)	(104,453,828.36)
รายได้ค้ำงรับ	228,514,718.70	(174,268,095.34)	(101,939.72)	(185,504,242.37)	15,895,308.46
ค้ำใช้จ่ายยลวงหน้า	(8,108,375.81)	(1,139,782.24)	(31,145,032.07)	3,864,166.45	55,730,470.06
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	24,010,795.29	(29,145,593.87)	458,814,605.77	(156,442,557.77)	(1,352,354,409.19)
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	(6,619.55)	2,194,678.14	0.00	0.00	0.00
การเปลี่ยนแปลงเงินสดในสินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)					
เงินรณณัติในประเทศและค้ำแลกเงินไปรษณีย์ค้ำงย่ำ	(103,672,872.18)	27,938,128.85	(8,659,216.65)	(269,471,965.41)	(235,162,252.83)
เด้ำหนึ่บริกรค้ำงย่ำ	(97,876,974.08)	70,534,045.25	8,119,574.89	(96,211,352.08)	(1,465,348,565.61)
เด้ำหนึ่การค้ำ-ในประเทศ	(151,413,839.38)	361,299,757.71	(239,725,279.25)	136,127,285.48	245,828,518.32
เด้ำหนึ่การค้ำ-ระหว่าประเทศ	176,777,639.32	(237,207,626.18)	38,538,853.89	(328,169,509.74)	539,206,368.24
เด้ำหนึ่อื่น	0.00	(384,814,069.90)	0.00	0.00	0.00
เด้ำหนึ่เงินประกันและเงินมัดจำ	8,234,449.14	10,542,347.93	6,415,144.82	4,988,504.11	(1,984,416.12)
ค้ำใช้จ่ายค้ำงย่ำ	(79,526,764.51)	(285,395,151.75)	537,792,140.86	855,473,417.75	105,991,380.78
รายได้รับลวงหน้า	(4,404,431.24)	(7,666,473.53)	(49,198,498.97)	(36,856,991.71)	(68,338,365.77)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	(39,254,330.51)	(124,094,127.98)	381,781,366.22	869,691,134.83	1,794,128,836.95
รายได้รอดค้ำยู่	0.00	0.00	0.00	0.00	239,575,851.01
เงินกองทุนบำหนึ่สำหรับผู้ปฏิบัติงาน ปณท	(10,144,131.17)	(6,981,325.00)	(440,622,951.93)	(1,011,113,453.33)	(9,950,184.50)
เงินสดสุทธิได้มำจากกิจกรรมดำเนินงาน	1,603,062,302.80	2,132,720,261.34	1,618,018,514.45	(82,634,590.58)	495,571,947.24

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

	2551	2550	2549	2548	2547
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน					
ซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	(648,536,259.75)	(546,852,236.64)	(422,750,379.66)	(347,009,648.53)	(386,662,418.14)
ซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(8,489,070.48)	(732,252.80)	(941,354.82)	0.00	0.00
เงินสดรับจากการขายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	6,969,897.73	11,320,778.60	7,611,288.17	14,899,358.01	0.00
เงินลงทุนชั่วคราว (เพิ่มขึ้น) ลดลง	386,613,334.53	(205,731,866.88)	(535,387,798.02)	315,861,102.12	15,496,829.03
เงินลงทุนซึ่งบันทึก โดยวิธีส่วน ได้เคยเพิ่มขึ้น					5,008,957.57
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	(263,442,097.97)	(741,995,577.72)	(951,468,244.33)	(16,249,188.40)	(366,156,631.54)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน					
หนี้สินระยะยาวกำหนดชำระภายใน 1 ปี ลดลง					(534,700,000.00)
เงินปันผลจ่าย	(664,027,094.20)	(236,336,737.90)	(279,588,172.05)	0.00	(267,598,000.00)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน	(664,027,094.20)	(236,336,737.90)	(279,588,172.05)	0.00	(802,298,000.00)
ผลกระทบบางข้อแตกต่างเปลี่ยนแปลง	41,164,934.02	5,590,908.31	239,161,247.17	178,341,841.51	0.00
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ	716,758,044.65	1,159,978,854.03	626,123,345.24	79,458,062.53	(672,882,684.30)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด	5,947,721,566.08	4,787,745,262.05	4,161,624,465.81	4,082,168,951.28	4,755,054,182.58
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันปลายงวด	6,664,479,610.73	5,947,724,116.08	4,787,747,811.05	4,161,627,013.81	4,082,171,498.28

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายสุจินต์ ดวงดี
วัน เดือน ปีเกิด	23 ธันวาคม 2511
สถานที่เกิด	อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ปี พ.ศ. 2537
สถานที่ทำงาน	บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	นักบัญชี 7